KOSMORAMA

DET DANSKE FILMMUSEUMS TIDSSKRIFT

Klaus Rifbjerg

Weekend

SÆRNUMMER

9. ÅRGANG DECEMBER 1962 **60**

Klaus Rifbjerg

Weekend

DET DANSKE FILMMUSEUM 1962

Weekend

Den foreliggende udgivelse af manuskriptet til Klaus Rifbjergs og Palle Kjærulff-Schmidts film „Weekend" er på flere måder et eksperiment. Først og fremmest har man ikke tidligere udsendt et dansk filmmanuskript på tryk. I betragtning af, at man i udlandet i stigende grad udsender filmmanuskripter, mener vi, at der også herhjemme måtte være interesse for et sådant arbejde, især når det har indlysende og efter danske forhold enestående kvaliteter. Manuskriptet til „Weekend" er ikke mindst bemærkelsesværdigt, fordi det er første gang, at en dansk forfatter har skrevet et væsentligt værk i sin produktion direkte for filmen. Klaus Rifbjerg har selv kraftigt understreget, at „Weekend" ikke må bedømmes på manuskriptet alene, men at det færdige værk er filmen. Vi har derfor også ved udgivelsen af Rifbjergs manuskript ajourført dialogsiden, således at replikkerne, der har undergået visse ændringer fra det første manuskript til den færdige film, i denne udgave er i overensstemmelse med filmens lydside.

For det andet er denne udgivelse fra museets side et eksperiment. I betragtning af, hvor lidt filmlitteratur, der udkommer i Danmark, har vi ment, at museet også på dette område havde en opgave at løse, og vi har længe søgt at få gang i en filmpublikationsvirksomhed uden at det har givet konkrete resultater. Vi håber derfor meget, at denne lille publikation kan blive indledningen til mere regelmæssige udgivelser. At vi har valgt at udsende manuskriptet som et særnummer af „Kosmorama" skyldes i første række, at vi har ment det af vigtighed at få manuskriptet frem på tryk så hurtigt som overhovedet muligt, og vi har derfor valgt at benytte os af det eksisterende apparat.

Ib Monty
Det Danske Filmmuseum.

December 1962.

Prod.: *Bent Christensen Filmproduktion A/S 1962*
Manus.: *Klaus Rifbjerg*
Instruktion: *Palle Kjærulff-Schmidt*
Foto: *Georg Oddner*
Musik: *Erik Moseholm*
Dekoration: *Erik Aaes*
Klipning: *Maj Soya*
Produktionsledelse: *Finn Aabye*
Instruktørassistenter: *Jette Kehlet* og *Allan de Waal*
Tone: *Jon Branner*

PERSONER:

LARS	*Jens Østerholm*
ILSE	*Bente Dessau*
JAN	*Erik Kühnau*
BET	*Elsebet Knudsen*
KNUD	*Jesper Jensen*
TOVE	*Birgit Brüel*
KJELD	*Willy Rathnov*
BIRTHE, BARNEPIGE	*Lotte Tarp*
HR. CORNELIUS	*Carl Johan Hviid*
FRU CORNELIUS	*Inga Reim*
KROVÆRTEN	*Jørgen Beck*
MANDEN I SKYDETELTET	*Hugo Herrestrup*
GARDEROBEDAMEN	*Tove Bang*
MANDEN PÅ STRANDEN	*Erik Paaske*

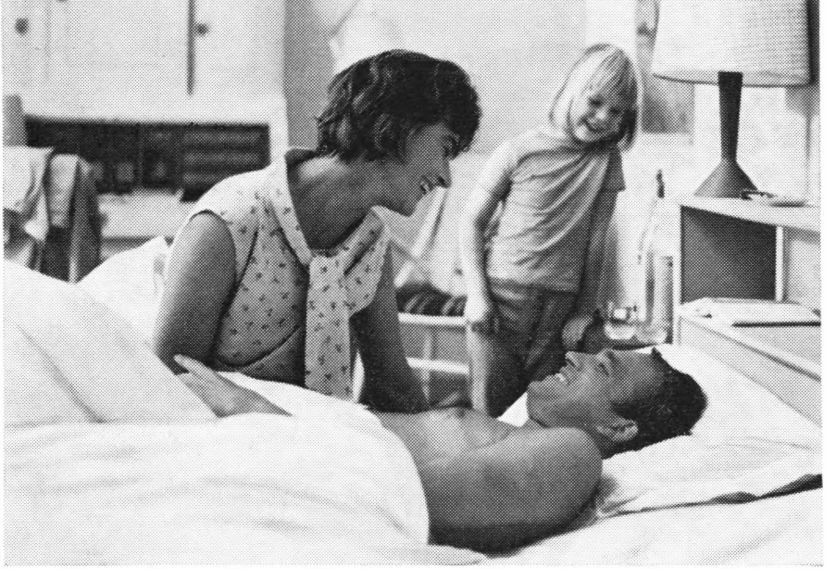
samt børnene:

TANJA	*Masja Dessau*
TINE	*Tine Kjærulff-Schmidt*
MORTEN	*Morten Kjærulff-Schmidt*

Premiere den 29. oktober 1962 i „Merry", „Rialto", „Scala Bio" og „Triangel", København, og i „Palads", Aarhus, „Scala Bio", Aalborg, og „Esabio", Esbjerg.

I

Et voldsomt formiddagssolskin vælter ind gennem den gammeldags lejligheds høje vinduer. I det store værelse — der er kombineret sove- og arbejdsrum — står en seng af de brede med dynetøj i vild forvirring. Under en dynebølge skimter man den sovende Jan. Hans arbejdsbord står henne under vinduet, flyder med tegnesager, vinkler og andet grej, som en mand i konstruktionsbranchen anvender. Man sporer forsøget på at pakke en sommerkuffert: tøj er slængt hid og did, en badekåbe hænger der over en stol, støjen fra et større svømmedyr, der kan pibe, høres fra et rum i nærheden. Ved soveottomanens hoved, står et bord, hvor en flaske tør vermouth overvintrer ved siden af en cocktail-blander af glas med en omrører i. Det er ikke tegn på noget forudgående selskab, blot sporene af den sidste aftens night-cap. Lyden i rummet er sommerdøsig, en flue — brummer op, tier stille, et ur tikker svagt, gadelarmen er kun en summen. Fra skydedøren ind til den anden stue kommer den seksårige Tanja. Selvoptaget, men alligevel spændt, presser den lille pige sig forsigtigt gennem døren. Hun har svømmedyret i favnen, men lader det falde, så det plopper lydløst op og ned på gulvet. Listende sniger ungen sig hen over gulvet med direkte kurs mod glaskanden, hvor en enkelt sjat og en forbøjet appelsin ses på bunden. Hun skæver til Jan, hvis mund er faldet lidt åben i den sidste morgensøvn. Med begge hænder fatter hun om kanden, løfter den til munden og hælder, så appelsinskallen kommer plaskende ned og lægger sig halvvejs over næse og mund, mens hun med en sugende lyd slubrer vædskesmulen i sig. Da hun sætter glasset fra sig, rasler omrøreren og en trækning farer over Jans ansigt. Han vender sig væk fra lyden, presser sig op mod en dyne og borer hovedet ned i puden. Barnet står ganske stift og betragter ham, lister så hånden ned i glasset efter appelsinen og tager den mellem tænderne. Langsomt vender hun sig rundt og tager værelset i øjesyn. Med hånden glider hun over bordkanten, rører ved den åbne kuffert, ser Jans tøj, der hænger over en stol med underbukserne som en tunge ud af beklæderne. Tanja standser ud for den lille dynge af Jans lommeindhold, der ligger fremme på bordet og ser her sin far beskrevet igennem tingene. Medlemskort bugner i hans baglomme-tegnebog, kørekortet fisker hun frem og slår klappen op og ser på Jans billede. Ilses skridt høres fra den anden stue, hun trækker rask skydedøren helt åben og går ind i soveværelset med fart og træder uforsigtigt på gummidyret, som giver en lyd fra sig. Tanja fryser stiv igen, står betuttet og ser på moderen, mens en af dennes strømper, der har hængt over en stoleryg, falder frem over barnets skulder. Ilse har mere tøj i favnen, som skal i kufferten, men da hun ser den sovende Jan, ænser hun ikke barnet — undtagen for et kort, distrait, men alligevel forstående blik — hun stiler lige hen til sengen, griber fat i en dyne-ende og flår den af den sovende mand. Jan rører sig ikke, ligger stadig i et dyrs sammenkrøbne sovestilling med hænderne knuget sammen i skridtet og benene trukket op. Hun smider tøjet fra sig og forøger det i forvejen iøjnefaldende rod. Hendes tynde housecoat flækker ved de voldsomme bevægelser — ikke bogstaveligt — men klædet flyver op og afslører ben og lår. Hun er nøgen under den. Ilse lægger sig på knæ i fodenden og begynder at knæ sig frem over den sovende — eller tilsyneladende sovende. (Sidder midt på ham med begge ben overskrævs.)

ILSE: *Jeg vil ikke have dig med.* (Hun nørkler ham med hænderne) *Vil ikke pakke mere, vil ikke.*

(Uden at Jan åbner øjnene, begynder hans hænder at bevæge sig fra skrævet op imod hende. Han lader sin hånd gå fra hendes hofte opover.)

ILSE: *Kan ikke pakke, når du er her.*

(Han vender sig halvt om under hende og lader hånden hvile på hendes nakke. Kigger ud mellem millimetertynde øjensprækker)

JAN: *Hvem er det?* (Med en arm begynder hun at søge bagude efter dynen, hun strejfer hans fod, som begynder at tage del i eftersøgningen. Hun får fat i dynen og trækker den over dem, samtidig med at hun glider ned ved siden af ham)

ILSE: *Tænker du da aldrig på andet?*

JAN: *Næ.* (De ligger under dynen, og man sporer deres hænders bevægelser under den, Jan hæver sig op på albuen og får i det samme øje på Tanja).

JAN: *'Morgen!* (Tanja står stadig med hans kørekortbillede presset ind mod sig. Hun er ikke bange, ikke overrasket, mest nysgerrig).

TANJA: *Go'morgen.*

ILSE: (Presser sig under dynen ind til ham). *Jeg synes stadig, du tænker på det?*

JAN: *Hm. Kan ikke lade være.*

ILSE: *Stå så op.*

TANJA: *Hvad laver I?*

JAN: *Vi står op.*

(Tanja kommer nærmere).

ILSE: *Nu har du ligget der hele morgenen. Stå så op.* (Hun er sløret og drillende i øjnene).

(Tanja er helt henne ved sengen).

JAN: *Jeg kan ikke.*

TANJA: *Hvorfor kan du ikke stå op, Jan?*

JAN: *Spørg din mor.*

(Ilse bøjer hovedet tilbage og ler lidt frivolt, men faktisk uimodståeligt).

ILSE: *Det er fordi far altid tænker på det samme.*

TANJA: *Vi skal køre nu. Vi skal.*

ILSE: *Stå så op.*

JAN: *Gå så med jer.*

(Ilse begynder straks voldsomt at bevæge sig væk, men han griber fat i hende under dynen).

JAN: *Nej, ikke endnu.*

ILSE: (sagligt, køligt) *Jeg skal pakke den rådne kuffert, hvis vi ikke kommer afsted nu, kommer vi for sent. Jeg skal købe noget, inden de lukker. Jan, slip mig.*

JAN: *Ja.* (Holder hende fast).

TANJA: *Far, du skal op.*

JAN: *Jeg har fri, I skal ikke bestemme over mig ... Ilse.*

ILSE: *Rør ved mig dér engang til og stå så op.*

TANJA: *Hvad er det, Jan gør?*

ILSE: *Han er rar.*

ILSE: *Stå så op.*

JAN: (Har lukket øjnene igen og ligger med hovedet saligt tilbage i puden og en arm ind over hende). *Jeg kan ikke.*

ILSE: (Snor sig i et pludseligt kast med dynen om skulderen, så Jan blottes og må springe for ikke altfor tydeligt at demonstrere for familien — den samlede — hvor glad han i øjeblikket er for Ilse. Han flintrer ud ad den nærmeste dør, går så langsommere, da han er i sikkerhed, og man hører ham fløjte, åbne døren til badet og begynde at bruse).

TANJA: *Nu stod han op.*

ILSE: (Ligger leende tilbage i sengen). *Ja.*

TANJA: *Han løb.*

ILSE: (Rækker ud efter barnet og trækker hende ind til sig). *Kom her, mussemand.*

TANJA: (Stritter lidt imod, men kommer gerne). *Morten er dum.*

ILSE: *Når du får dit eget svømmedyr med, så kan du bare bruge det. Morten er sød nok.*

TANJA: *Jeg kan bedre lide Henrik.*

ILSE: *Ja.*

TANJA: *Jeg kan allerbedst li' Jan.* (Hun samler kørekortet op). *Hvor rørte han ved dig?*

ILSE: (Knuger barnet ind til sig og ler). *Lige her.* (Hun rejser sig og løfter pigen op og svinger hende rundt, og ungen hviner svimmelt-henrykt. Ilse bærer hende gennem døren til den anden stue og forsvinder, mens de begge ler, småsnakker. Værelset ligger tilbage stadigt vibrerende af alt det liv, der lige var, og solen lyser og lyser).

(Ind over lyset af solen kommer lyden af trin, der bevæger sig op ad en trappe. Surrealistisk hører man dem gennem vægge og beton, mens synet

stadig fastholdes af det rodede, lebendige værelse. Man aner en forandring, men først nu slipper man dette billede og ser i næsten fugleperspektiv Lars på vej op ad trappen til Ilse og Jans lejlighed. Man følger ham fra oven, som om hans fødders trin i virkeligheden var hele personen. Han standser udenfor døren, står der — lidt mørk, lidt voldsom, anderledes og en smule faretruende — venter et øjeblik, mens han gnider sine hænder mod buksebenene, så ringer han på. Ser ham bagfra, lav vinkel og hører menneskenes fuglekvidder bag døren, som åbnes, og Ilses stemme lyder, uden at man ser hende).

ILSE: *Vorherrebevares, er det dig.* (Lars bare står og står). *Så, lad nu være med at stå og skab' dig. Kom nu indenfor, vi er på vej ud ad døren. Lars, kom her hen.* (Lang pause, hvor man fornemmer, at han går hen og kysser hende på kinden, uden at man dog ser andet end hans ryg, der går ind i entreen ...).

ILSE: *Jan er i badeværelset. Det er de underligste tidspunkter, du kommer på, men det er dejligt. Er du fuld?* (Døren falder i og den svage havlyd, man allerede tidligt i scenen hører, toner op).

II

Lyser solen indvendig i husene, er den næsten druknende skarp ved havet, der reflekser den tusind gange tilbage. En svag vind af varme skaber vaskebrætoverflade på vandet. Det er over middag, Knud og Bet med Morten i hånden bevæger sig op fra stranden mod huset, mens den yngste Tine endnu står i strandkanten, uvillig til at forlade lyksaligheden. Tempoet døsigt, langsomt, næsten blindet af sol. Bet er forrest med drengen, Knud kommer bagefter også modvilligt, På skråningen standser optoget. Bet vender sig mod stranden, skygger for øjnene.

BET: (Uden rigtig magt til at løfte stemmen). *Tine.*

(Barnet ser op et øjeblik, men vender sig igen mod graveriet tæt i strandkanten).

BET: *Tine, kom nu, din møjunge* (helt svagt, hun synker sammen i varmen, gider ikke mere. Morten trækker lidt utålmodigt i hende, mens Knud ifølge inertien er gået op bag i hende, for lad til at standse. Nu står de og hænger som en sommergruppe af ler).

BET: *Gå ned efter hende.*

KNUD: *Morten, gå ned efter hende.*

BET: *Nej, Knud.*

KNUD: *Hører du ikke, hvad Bet siger?*

BET: *Hold så op, Tine.*

(Ungen på stranden begynder at bevæge sig væk i vandkanten).

BET: *Jeg vaskede op efter frokost.*

KNUD: (Frigør sig hjælpeløst fra gruppen, går tilbage mod stranden). *Hvor er det rædselsfuldt at have sommerferie.* (Hans stemme fortoner sig, replikken er næsten uhørlig).

MORTEN: (kravler op og ned ad moderens ben).

BET: (Bøjer sig ned og lægger armene om den store dreng, som hun med besvær får hevet op til sig. Han klamrer sig til hende som en menneskeabe). (De forsvinder puklende op mod sommerhuset).

KNUD: (Går tilbage til Tine. Han smider sig på knæ ved siden af hende). *Kom nu med op.*

KNUD: (Tumler om i sandet, som om han er overmandet af en vældig søvnighed). *Vi skal op.* (Siger han med hovedet begravet mellem hænderne).

TINE: (forsvinder gravende og småplaskende ned langs strandkanten).

KNUD: (Løfter et øjeblik efter hovedet og ser, at den lille er ved at fordampe i solflimmeret. Med en energi som en fjeder springer han op, løber ikke efter hende, men direkte ud i vandet. Forsvinder med et saligt-overgivent dyrebrøl i det klare, dukker op som et marsvin og pisker igen mod land, lige mod Tine, der ikke uden rædsel betragter sin gale far. Han snupper barnet, der giver et skrig fra sig, styrter op mod huset, hvor Bet er kommet frem ved gavlen og stirrer efter dem. Dryppende står han foran hende med det hylende væsen under armen).

KNUD: *Jeg skal nok hente hendes spand.* (Han sætter barnet ned. Tine farer straks i benene på Bet).

BET: *Var det nu nødvendigt?*

KNUD: (Går en anden vej ind i huset, ikke nedslået, syngende mellem tænderne. I værelset med to senge og to barnesenge hiver han et håndklæde ned fra en knage, står foran et firkantet spejl og tørrer sig. Han ser distrait, men ikke uopmærksomt på sig selv. Får øje på et par hår ved den ene brystvorte. Stikker brystet frem mod spejlet, ser ned ad sig selv. Hans melodi går lidt op. Klasker sig med hånden over vorten. Betragter solbrændtheden på ryggen. Kryber ud af badebukserne, ser ned ad sig selv. Får øje på nogle tuber på toiletbordet. Tager fat i dem, vurderer et par stykker, men smider dem igen. Åbner for en transistor, der står på natbordet. En dødssyg eftermiddagskoncert toner frem. Han slukker. Fisker en pibe frem af et par shorts, banker den ud i en skål, hvor der også ligger hårnåle. Aske falder på bordet. Med piben i munden trækker han i shorts, trækker en poloskjorte over hovedet — besværet af piben. Ræber. Lidt saltvand kommer ud af næsen. På sengekanten stopper han piben, man hører gennem væggen Bets grydeskramlen og børnenes svage snakken. Han lukker øjnene, hører Bet komme lidt brysk, men rører ikke på sig. Hun åbner døren, står der, sur).

BET: *Hvad laver du?*

KNUD: *Jeg klær mig på.*

BET: *Er du klar over, hvad klokken er?*

KNUD: *Ja.*

BET: *Det var ikke mig, der ville have, de skulle komme.*

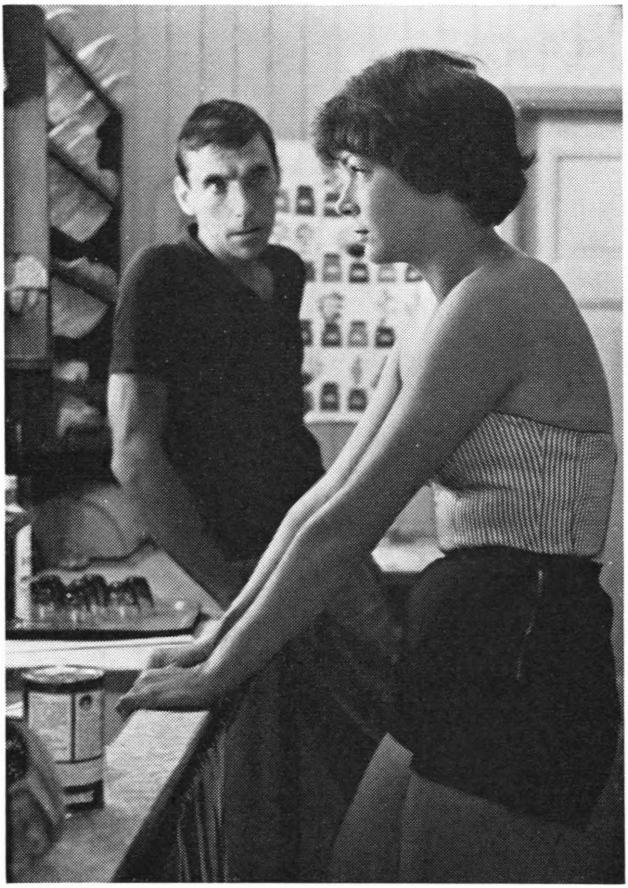
KNUD: *Årh, hold op.* (Han rækker hånden ud efter hende).

BET: (Står der bare) *Nej.*

KNUD: *Glæder du dig slet ikke? Ja, ja. Nu kommer jeg.* (Han rejser sig, går hen og vender hende om, skubber hende ud mod køkkenet, småklapsende hende bagi).

BET: *Årh. Hold så op.*

KNUD: (Ude i køkkenet, der bugner af forberedelser til flere dages måltider.

Dåser i stabler, salat, grøntsager, kød, flasker, poser, mælk, overflod). *Mangler vi noget?* (Replikken er ikke ironisk, men skulle helst af synsindtrykket have en svag karakter i den retning).

BET: (Skræver over børnene, der sidder på gulvet). *Der mangler altid noget.* (Hun tager en seddel på køkkenbordet). *Tag Morten med og kør ned og hent det der. Du skal både til købmanden og slagteren og grønthandleren.*

KNUD: *Hvorfor skal jeg have ham med?*

BET: *Fordi han er din søn.*

KNUD: *Det er da også din søn.*

BET: *Ja.*

KNUD: *Det er meget sjovere ...*

BET: *Så gi' mig nøglen, så kan du blive hjemme hos dem begge to og lave maden og dække bord og klæde Tine om.*

KNUD: *Hvad er det, jeg skal ha?*

BET: *Nej, kan I så være ordentlige, la' vær' Morten, vær' nu søde og smut ud med jer, hjælp nu mor!*

KNUD: *Er der sardiner?*

BET: *Ja, der er sardiner. Læs sedlen, der står, hvad vi mangler. Hvis der er noget, du får lyst til, så køb det.*

KNUD: *Om lidt stikker jeg dig en.*

BET: *Så gør det.*

KNUD: *Gud fri mig vel, hvor er du sur.*

BET: *Ja.*

KNUD: *Hvorfor?*

BET: *Gi' mig nøglen!*

KNUD: *Du er lidt for fed. Og så er du ved at få en bums i mundvigen.*

BET: *Skal jeg fortælle dig om Ernst?*

KNUD: *Hvadforn Ernst?*

BET: *Ernst.*

KNUD: *Nåh ham.*

BET: *Ja.*

KNUD: *Sa han også, du var for fed?*

BET: *Ernst kunne en hel del ting, som du ikke kan.*

KNUD: *Så tag ham dog igen.*

BET: *Ja.*

KNUD: *Årh, hold nu kæft. Hvad er det for noget. Hvad er det, jeg skal købe. Det er jo ikke ret meget fed, du er.*

BET: (Ser rasende, såret op på ham). *Hvor er du dog et røvhul.*

KNUD: *Det sir en ung kvinde ikke.*

BET: (Fra magneten på væggen flår hun en lang spids kniv ned og kommer efter ham i spøg, men med en del alvor). *Dit dyr, jeg kan ikke holde det ud længere.* (Hun stikker kniven op foran hans ansigt). *Man skulle sprætte dig op og se alt høet vælte ud.* (Børnene begynder at røre sig uroligt igen).

KNUD: *Du ku jo file lidt i dine deller først.*

BET: (Hun kyler kniven hen ad køkkenbordet. Da hun vender sig fra ham, ser man en ansats til tårer). *Jeg har fået to børn.*

KNUD: *Åh patos. Det er da ikke alle piger, der får deller af at få børn.*

BET: (Er over ham som et lyn, langer ham en ud. Hun slår løs på ham). *Årh, jeg hader dig, hader dig. Jeg vil ikke have gæster. Jeg vil ikke være her mere.* (Hun løber ud i entreen og ud af huset over mod vognen, der holder i garagen. Han styrter efter, og den vilde jagt går. Hun sætter sig ind i vognen, men falder sammen, da startnøglen mangler).

BET: *Du elsker mig ikke mere.*

KNUD: *Tralilalulalej.*

BET: (Sidder et øjeblik ganske stille, så rejser hun sig, går ud af den modsatte dør og op mod huset. Børnene står som to fortabte mælkebøtter midt på plænen).

KNUD: (Fisker nøglen op, ser på den i hånden, smider den op i luften, ser

himlen, griber den, går henover græsset til Morten, tager ham i hånden, mens lyden af trafik allerede forlængst er ved at gro op om det overtonede billede).

III

Folkevognen går trøstigt fremad. Indeni er stemningen forventningsfuldt afslappet, taget er klappet ned og en let brise går gennem vognen. Passagerer i en sådan bil har en tendens til at lægge nakken tilbage og lade brisen gå gennem håret. Det gør Ilse, mens Jan er optaget af sit køreri. Hun har et svagt, forventningsfuldt smil omkring munden, mens Lars i bagsædet sammen med Birthe og Tanja en stund er indadvendt selvoptaget, måske lidt melankolsk. I distraktion vandrer hans hånd op mod sommerjakkens inderlomme, hvorfra han fremdrager en lommelærke, skruer lidt på låget. Tanja følger ham opmærksomt, og da han har fået låget af og løfter flasken mod munden, siger hun:

TANJA: *Se, hvad Lars gør.*

ILSE: (vender sig).

LARS: (standser med flasken foran munden).

ILSE: (vender sig tilbage).

BIRTHE: (stirrer til siden).

LARS: *Man må måske ikke?*

ILSE: (vender sig) *Er det ikke lidt tidligt?*

LARS: (resignerer, begynder at skrue proppen i).

ILSE: (smiler) *Du er i hvert fald ikke særlig høflig.*

LARS: (skruer låget af igen og bøjer sig frem mod Ilse, som sætter læberne til lærken og tar en slurk).

BIRTHE: (ser til siden).

LARS: (tar flasken fra munden af Ilse og rækker tværs frem over den kørende Jan) *Murermester?*

JAN: (ryster på hovedet) *Nej tak.*

TANJA: *Hva' sku Lars med for?*

JAN: *Ja, det må du nok spørge om.*

ILSE: (ser igen på Lars).

LARS: *Man er måske ikke velkommen?* (Han bøjer sig fremover med flasken mellem hænderne og strejfer Ilse med et kys på munden).

BIRTHE: (ser i et glimt situationen og stirrer igen ud til siden).

TANJA: *Det må du ikke.*

ILSE: (har vendt sig om, man ser hendes nakke).

LARS: *Kender du den om anden Georg, der kun havde eet ben? Den havde været med i krigen.*

TANJA: *Hvorfor havde den kun eet ben?*

LARS: *Fordi den havde tabt det andet i krigen.*

TANJA: *Blev den skudt?*

LARS: *Ja.*

TANJA: *Det passer ikke.*

LARS: *Jo.*

TANJA: *Du er dum.*
BIRTHE: *Tanja!*
LARS: (tar en slurk af flasken) *Så er der selvfølgelig også den om ham, der kom hjem og fandt en ilder i sengen?*
ALLE: (tavshed).
ILSE: (hendes nakke).
LARS: *En gang til: Så er der selvfølgelig også den om ham, der kom hjem og fandt en ilder i sengen? Kender I den?*
JAN: *Nej.*
LARS: *Det kommer selvfølgelig an på, hvordan man udtaler det. Ilder, ... ilder ... ilder ... ilder. En ilder!*
ILSE: (vender sig om og ser på ham, undersøgende).
LARS: (bøjer sig frem og forsøger lykken som før, men hun vender sig og slukker sit ansigt).
JAN: (kører).
LARS: *Jeg er ikke populær.*
ALLE: (tavshed).
LARS: (til Tanja) *Skal jeg stå af?*
TANJA: *Ja, du skal.*
LARS: (rejser sig resolut) *Far-vel.*
TANJA og BIRTHE: (skriger) *Nej!*
JAN: *Hold så op.*
LARS: (efter en anelse af en pause, sætter sig).
ILSE: (ser på ham, ansigtet lysende igen).
LARS: (ser på hende).
ILSE: (stryger Tanja om kinden, vender sig).
LARS: (sætter sig tilbage i sædet, lukker øjnene).
(Kamera op, op, op og vognen forsvinder).

IV

En havmåges hæse, befriede skrig, lyden af terner. To terner mod en klar himmel, de løfter sig op vingespidst, står et øjeblik næsten stille og går i styrt mod vandoverfladen. Ternerne flyver og dykker. Kameraet ser fjernt, men nærmer sig interesseret. Kjeld og Tove må komme langt fra og indfanges. Hvem er nu det? Kameraet og de nærmer sig hinanden. Fra et vist punkt kører apparatet foran dem. De går i strandkanten ved siden af hinanden uden at sige noget. De holder ikke hinanden i hånden. Han standser, bøjer sig ned og ser et eller andet interessant strandgods. Hun — der ikke er så høj — blir stående lidt foran og betragter ham.
TOVE: *Hvad er det?*
KJELD: *En forstening — tror jeg.*
(De undersøger det, han har i hånden. Hun er kommet nærmere).
TOVE: *Det er en sten.*
KJELD: *Troede, det var et søpindsvin.* (Han ser lidt på stenen, kyler den så udover vandet. De går videre).

TOVE: *Jeg har mavepine.*

KJELD: *Ja, jeg ved det.*

TOVE: *Det gør ondt.*

KJELD: (standser) *Skal vi lade være med at gå derhen?*

TOVE: *Nej.*

KJELD: *Ja, for det kan vi da godt. Vi kan da sagtens lade være med at gå derhen, nu hvor vi er inviteret. Du kan jo heller ikke li dem.*

TOVE: *Hvad er det for noget vrøvl.*

KJELD: *De er så besværlige ikke? Hvorfor kommer vi overhovedet sammen med dem? Hvorfor kan vi ikke være hver for sig bare i sommerferien. Ved du hvad? Du kan tage derhen, så går jeg hjem. Ja, det er jo dine venner, ikke?*

TOVE: *Hvad mener du med det?*

KJELD: *Bet er din veninde.*

TOVE: *Ja.*

KJELD: (standser) *Jeg ved heller ikke, hvorfor der skal være den fysiologiske forskel mellem mænd og kvinder. Du har altid ondt i maven. Så skal du sidde der og glo og kan ikke gå i vandet og kan ingenting.*

TOVE: *Skal vi gå videre?*

KJELD: *Jeg synes ligeså godt vi kan gå hjem.*

KJELD: *Jeg ved, hvordan det hele blir. Vi får noget at drikke, så begynder vi at fjolle eller skændes, du sidder bare og ser sur ud, du vil ikke ha noget med de andre at gøre, og jeg må ikke se hverken til den ene eller den anden side. Hvorfor fanden er det indrettet sådan?*

TOVE: (standser) *For at du skal have det ondt.*

KJELD: (hører ikke) *Som om det ikke var slemt nok i forvejen.*

TOVE: *Du vidste det jo, før vi tog herop.* (De går videre i tavshed).

KJELD: *Et hulrum eller et eller andet, hvor der falder et æg ned, og så skal man gå og tage hensyn og lade være med at gøre det værre for sig selv eller for jer, og til sidst så gider man ikke mere. Jeg gider ikke tage med derhen.*

TOVE: (sætter sig på en høfde) *Så går vi hjem. Jeg vil også hellere være fri.*

KJELD: *Der kan du se. Sur og umulig, ikke? En gang imellem sku man tro, du havde mavepine hele måneden.* (Hysterisk). *Og så er der endda nogen, der kan få børn.*

(Han har næsten ikke fået udtalt det, før hun af al magt smider en håndfuld sand lige i øjnene på ham).

KJELD: (farer op med et brøl).

TOVE: (Sidder tilbage, hvid, stivnet og stirrer på ham).

KJELD: (Løber rundt, standser, gnider sig fortvivlet i øjnene, som var han Oedipus, der ville fjerne dem. Uformuleret fortvivlelse).

TOVE: (rejser sig, man hører havmågerne igen, spottende. Hun vender sig og går hen mod opgangen til Bets og Knuds hus, der er inden for synsfeltet nu. Med ryggen til og lidt fra ham, siger hun) *Kom nu.*

KJELD: (Går blindet, tavs, lydig efter hende. De ser mærkeligt unge og gamle ud på samme tid, som om de på kroppen endnu havde mange år tilbage, men indvendig er godt slidte. Fra deres ansigter, der passerer kameraet tæt på vej op mod huset, til ternerne i beruset, manisk dykflugt over eftermiddags-havet).

V

Fjernbillede af hele selskabet samlet omkring et par haveborde mellem nogle fyrretræer. Kameraet er placeret så langt væk, at man kun hører stemmerne og enkelte bidder af samtalen. Lydene bølger op og ned og forståelige ord flyver fra dem som skum med mellemrum. Indstillingen er lang og ligesom urokkelig. Den vil understrege kameraets foreløbige uengagerthed, som bare lader atmosfæren sive igennem sig ud til de betragtende. Det er let skumring, men kun som en anelse mellem træerne. På afstand ses det klart, at det er Lars, der er centrum for opmærksomheden. Men tydeligt ved man ikke, om han beskriver bilturen op til huset eller noget andet. På et tidspunkt rejser han sig og demonstrerer et eller andet, som kræver større udfoldelse — han viser med armene, svinger med dem — de andre ler. Læner sig tilbage i stolene, løfter engang imellem glassene og drikker uden at skåle. Udenfor billedet høres børnene lege. Birthe kommer ind i billedet fra venstre og kameraet nærmer sig sammen med hende bordet, stemmerne bliver tydeligere og sætningerne kan dechiffreres. Konversationen er almindelig, lidt spredt, men præget af den for-

trolige glæde (og minimale nervøsitet) som hersker ved mødet mellem venner i begyndelsen af et selskab. Birthe læner sig hen mod Bet og hvisker hende noget i øret, som andre ikke kan høre. Bet nikker og ser op på Birthe.

BET: *Ja. Tak skal du have, Birthe.*

LARS: (Ser hen over glasset undersøgende på Birthe, som i det samme retter sig op).

KNUD: (Konverserer Jan og Kjeld) *Jeg kan ikke se andet end man rent pædagogisk må prøve noget i den retning. Ikke fordi jeg tror man kan opstille regler, men det er jo også et spørgsmål om at overleve ...*

JAN: (Ser skævt over på ham) *Har du prøvet med tæsk?*

KNUD: *Ja, både og ... jeg ved ikke, man blir så flov.*

ILSE: *Det kommer da an på, hvem man slår på.*

LARS: *Hvis det var på dig, var det selvfølgelig noget andet.*
(Replikken behøver ikke siges, den kan gøres med et blik).

ILSE: *Gris.*

LARS: *Gris!*

JAN: *Kan vi nå at gå i vandet inden vi skal æde?*

KJELD: (Ansigtet usikkert).

KNUD: *Nej, det er jeg sgu for sulten til.*

BET: *Ja, nu skal vi spise. Der har jeg stået og puklet hele dagen.*

LARS: *Hvor er I pæne, piger. Ser de ikke godt ud?*

TOVE: (Hendes endnu lidt lukkede ansigt i profil).

LARS: *Tove! Tove, er du der?*

TOVE: (Vender ansigtet mod ham og smiler).

KNUD: *Er der mere i den beholder.*

BET: (Rejser sig og rækker ham kanden med isterninger og drink i) *Prøv om du kan vride den.*

KNUD: (Rejser sig og skænker rundt) *Nu skal vi jo heller ikke slå den helt for panden før solen er gået ned. Vel, Kjeld?* (Han roder op i håret på ham, idet han passerer og skænker op).

ILSE: *Jeg ville ellers gerne have haft den på allerede i dag.*

BET: *Her er det så man skal spørge: Hvaffor én, skat?*

ILSE: *Gæt.*

LARS: *Skal vi prøve allesammen? Skal vi gi den et lille forsøg? Kom, så gætter vi: Din nye ...*

TOVE: *Kameluldsvest.*

LARS: (Vender sig fortvivlet bort).

DE ANDRE: (Griner).

ILSE: (Lille pause) *Min nye badedragt.*

BET: *Har du nu fået en ny igen!*

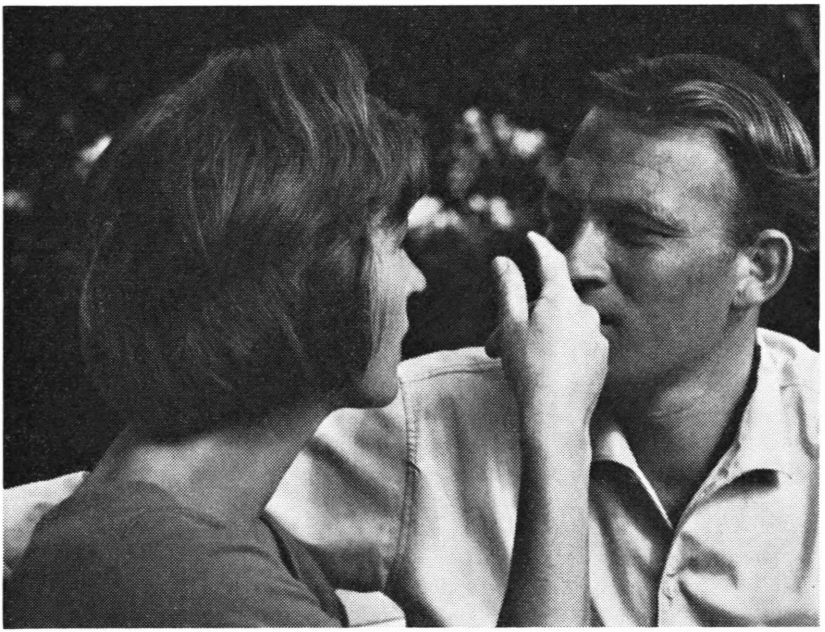
KNUD: (Sotto voce) *Den løfter og støtter.*

ILSE: (En passant) *Nå, det gør den!*

BET: (Rejser sig husmoderligt (aldeles ingen demonstration her) og går over mod huset).

JAN: (Ser interesseret og ikke så lidt betaget på Ilse, mens hun snakker).

ILSE: *Jeg havde slet ikke tænkt mig at købe nogen ny i år. Men så stod jeg*

en dag og gloede på mig selv i spejlet og ... så tænkte jeg, at hvis jeg skulle ud og vise alt det blege kød frem, måtte der gøres noget. Og så købte jeg den ...

JAN: *... og så købte du den?*

KJELD: (Forsøger at fange Toves hånd, som hun har liggende i skødet, men hun flytter den umærkeligt, og han trækker sig tilbage).

LARS: *Tag den på!*

JAN: (Uforvarende) *Nej.*

LARS: *Undskyld papa.*

DE ANDRE: (Griner).

ILSE: *Jeg ku godt ha lyst. Den er stribet ...* (Hun tager Jans hånd og stryger den).

KNUD: *Drik ud.*

BET: (Stemme udenfor billedet, oppe fra huset) *Spise!*

ET PAR STYKKER AF DEM: (Med samme stemme) *Tak!*

TOVE: *Tak!*

ALLE: (Rejser sig).

KJELD: (Suger den sidste dråbe ud af glasset, rejser sig, går efter Tove).

JAN: (Alle ude af billedet, han kommer tilbage og hælder resten af isvand og sprit op i sit glas, drikker det).

ILSE: (Kommer ind i billedet og går hen og tager ham i hånden, ser på ham).

JAN: *Det varer jo alligevel altid lidt.*

ILSE: *Med hvad?*

JAN: *Med maden.*

ILSE: (Læner sig et sekund ind til ham, ser interesseret, men måske også en lillebittesmule bekymret på ham, slipper så hans hånd, går fra ham).

JAN: (Stiller lidt distrait glasset fra sig og går med en umærkelig svajen væk fra bordet).

BORDET: (Står tomt et øjeblik, så kommer børnene frem og undersøger med videnskabelig interesse kanden, hugger en saltstang og et par nødder, småpludrer. Determineret går Tanja hen og tager Morten i hånden, slæber af med ham. Tine står betuttet tilbage).

VI

På terrasse-bordet er de gode ting virkelig stablet op. Alt, hvad Bet har skrabet sammen, står åbnet, varmet, arrangeret og tilberedt. Der er flasker, snaps til dem, der vil, rødvin til de andre. Et par drinks før middag har glaseret øjnene en smule allerede. Stemningen er fuld af bevægelser frem og tilbage langs bordet, arme, der rækkes frem, mad, der øses op på tallerkener, men rigtig mørkt blir det ikke. Et sted i baggrunden anes havet. Alle snakker op og i munden på hinanden.

LARS: (slår dobbeltslag med sin kniv og gaffel, mens han betragter mulighederne på bordet) (Rytmisk) *Leverpostej, leverpostej, le-le-le leverpostej ...*

LARS: (rejser sig i sædet og rækker ind over bordet efter det, Bet strækker frem imod ham) *Leverpostej, leverpostej ...*

ILSE: (halvhøjt til Tove) *Han er en abe ...*

LARS: (idet han sætter sig, ser på Tove).

KJELD: (snakker alvor med Jan, som nikker og vistnok kun hører halvvejs efter) *... kan du ikke se, det hænger sådan sammen? Der sidder man og prøver på ... at få dem til at forstå ... ja, hvordan skal jeg sige det, altså at man også er et slags menneske ... Jeg vil dem jo i og for sig ikke noget ondt ... bortset fra at den proces, at man skal ha dem til at forstå et eller andet kræver, at man tar sig sammen ...*

JAN: (nikker på en forstående, men uhyre fraværende måde).

KJELD: *Pædagogikken, pædagogikken ... ja, jeg ved ikke ... selv i sin mest fremskredne form kræver den en form for disciplin ...* (han går i stå).

JAN: (nikker og suger af sin øl, de andre larmer rundt om bordet).

MORTEN: (til Knud) *Jeg skal tisse.*

KNUD: *Jamen så tis, men gå væk fra bordet.*

ILSE: *Gå du hen og tis med dig. Pædagogik, ja — hvorfor er der aldrig nogen, der vil skåle? Det skal altsammen forestille at være så frigjort og så sidder man dér med sin gamle familiekonvention og kan ikke engang komme til at drikke, fordi man er vant til at skulle skåle først.*

JAN: (befriet for pædagogikken) *Skål, din stakkel.* (De andre følger med).

KNUD: (patetisk, pædagogisk, interesseret) *Hvorfor kan ungdommen ikke more sig uden spiritus?*

BET: *Så var den allerede blevet for gammel!*

JAN: *Kom med noget mere, så skal I få min version.*

LARS: *Ja, gi ham noget mere.* (Han langer ud efter snapsflasken, hælder op til Jan. Jan drikker ud. Lars fylder op til sig selv og Jan. De drikker ud). *Derfor!*

TOVE: *I er nogen grise!*

LARS: (hælder op igen). *Derfor!*

JAN: *Så, nu kan jeg. Ungdommen kan ikke more sig uden spiritus, fordi ungdommen er blevet ... Nej, jeg kan ikke.*

LARS: *Godt ... godt ...*

TOVE: *Fordi ungdommen er blevet så fortvivlende frigjort ...*

JAN: *Tak for de ord.*

TANJA: *Hvorfor siger far så meget?*

ILSE: *Siger han så meget? Det ved jeg såmænd ikke.*

KNUD: (hurtigt) *Skål, min skat.*

BET og ILSE: (løfter deres glas samtidig).

KNUD: (skynder sig at inkludere Bet i skålen).

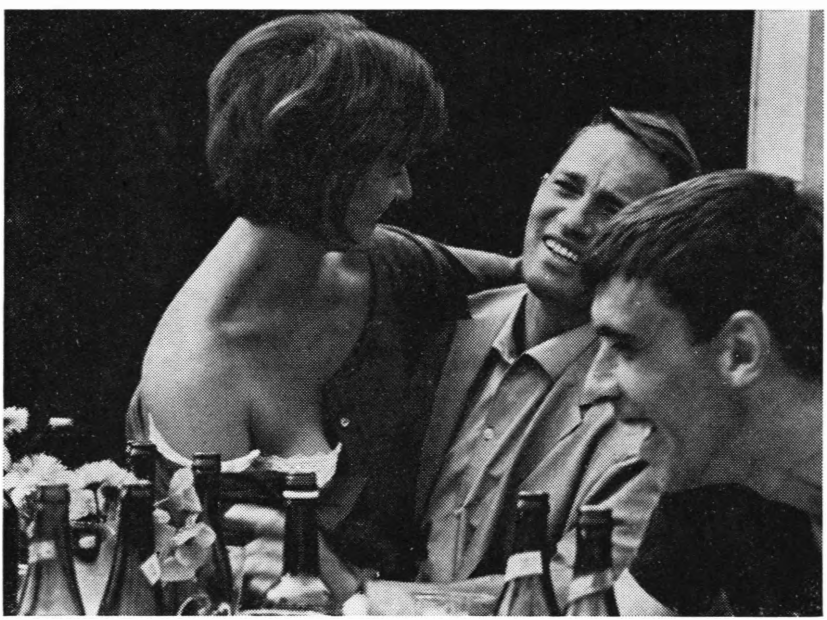
LARS: *Ost ... ost.*

KNUD: (for helt at camouflere den ubetydelige fadæse ... med opmandet maskulinitet og frisind) *Hvis jeg nu siger til dig, Tove, at du skal gå i seng med mig, hvad svarer du så?*

TOVE: (fladt) *At jeg har mavepine, så det ikke kan lade sig gøre.* (De griner (siger „åh, hva") Kjeld mest besværet).

LARS: (ømt, bebrejdende) *Midt i maden, hvad'?*

ILSE: (rejser sig og begynder at tage sin bluse af) *Hvorfor er der aldrig nogen, der siger sådan noget til mig? Jeg er vanvittig frigjort.*

JAN: *Det er måske derfor.*

ILSE: (Rusker i Jan). *Der var ingen, der snakkede til dig.*

TANJA: *Mor, vi har tisset.*

BET: *Det er godt, hør, vi må have de åndssvage unger i seng.*

ILSE: (på skødet af Jan) *Ja, Birthe, kan du smide børnene i seng. Jeg kommer nu.*

BØRNENE: (brokker sig vildt, mens den stædigt fornærmede Birthe trækker af med dem) *Vi vil ikke i seng, vi vil ikke i seng.*

KNUD: (mens han hælder en øl i sig, ser han over glasset Ilses halvblottede overkrop).

LARS: *Tove har nu ret, — her sidder I med spiritus og damer og alt muligt og kæfter op, men hva' blir det til?*

JAN: (ser fra Knud til Lars) *Den rene promiscuitet, det er det du vil ha, ikke?*

LARS: *Ja, hvorfor ikke?*

KNUD: (feminint) *Magen til mangel på finfølelse!* (Pause)

JAN: (noget beruset) *Ja, ja, ja, ja ... Hør, hvad med en sang? Sku vi ikke ta og synge en sang? I gamle dage ku vi da synge en sang.*

KNUD: (et halvblik til Lars) *Hvad skulle han med for?*

ALLE: (småsnakker nede mellem levninger og halvfulde glas).

JAN: (Starter lidt bævlende, måske også lidt længselsfuldt-smukt at synge) *„Udrundne er de gamle dage, som floder i det store hav ..."*

Fjernbillede af huset mod aftenhimlen. Sangen lyder fra Jan og et par af de andre, besværgende, sær, uvirkelig.

VII

(Kort overtoning til Birthes ansigt. Hun står foran det totalt raserede bord og betragter det mistrøstigt. Tidsalderen er ikke for tyende. Bet kommer ud, øjnene animeret skinnende. Udenfor billedet høres dansemusik og stemmer, høje latterbrøl og sang).

BET: *Kom, nu skal jeg hjælpe dig. Vil du ha en lille snaps?*

BIRTHE: *Nej tak, jeg drikker ikke.*

BET: *Spiritus er ellers sundt i voksealderen. Vi andre bruger det såmænd nærmest for at udskyde forkalkningen.* (Hun tager et halvt efterladt glas på bordet og tømmer det).

BIRTHE: (Samler nogle tallerkener op og går demonstrativt ind i huset med dem).

BET: (Læner sig op ad terrasse-stolperne, idet Kjeld kommer omkring hjørnet).

KJELD: (Stiller sig lidt fra hende og betragter hende. Lidt efter går han nærmere og lægger hænderne om livet på hende).

BET: (Ser ned på ham, siger lidt efter) *Jeg troede ellers, I havde mavepine i dag.*

KJELD: (Trækker hende nærmere, men hun vrider sig fri med en pludselig bevægelse og begynder at tage ud af bordet).

BET: *Kom, du kan hjælpe mig med at tage ud i stedet for.*

BIRTHE: (Viser sig igen og ser misbilligende på dem begge) *Vandet koger.*

KJELD: *Åhr, skid da hul i det bord.* (Han vender ryggen til og går).

BET: (Rækker tunge ad ham).

KJELD: (Kameraet følger ham rundt om hushjørnet, hvor Jan og Ilses vogn er stillet op med åbent tag og bil-radioen i gang. I vognens projektørlys Knud og Ilse dansende, hun har smidt blusen helt og danser i brystholder og slacks. Han i nøgen overkrop og shorts. Lars gennemfører sammen med Tove nogle meget komplicerede trin omkring en af børnenes gummibolde, som de med mellemrum i rytmen sparker til. Lars synger med på dansemelodien. Jan sidder i vognen. Han er foreløbig den mest berusede af dem.

KJELD: (Går hen til vognen) *Nogle dumme svin, hva?*

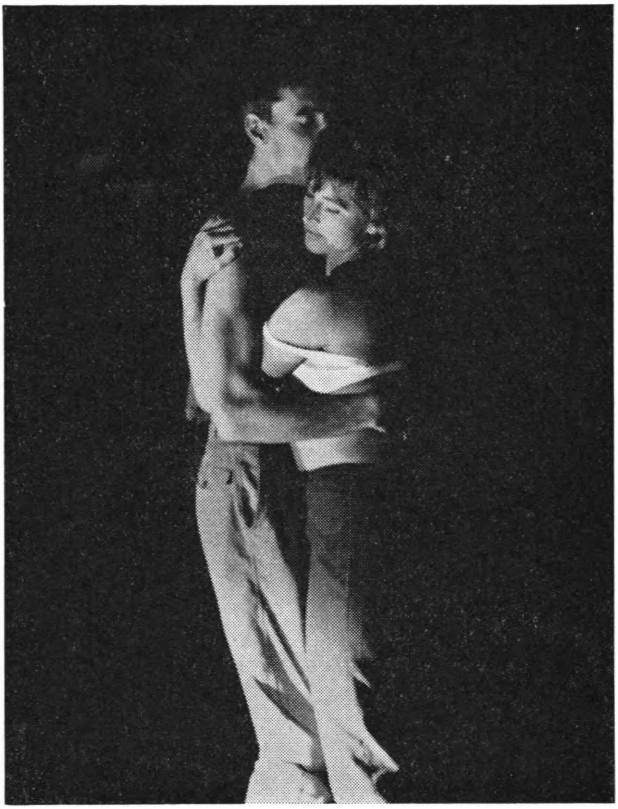
JAN: *Hvad med dig selv?*

KJELD: *Ja, ja, ja, I er sgu så aggressive.*

JAN: *Hvem?*

KJELD: *Ja, vi.*

JAN: *Nå, nå.* (Han rækker ham Lars' whisky-flaske. Kjeld tager den, drikker,

rækker den tilbage). *Sæt dig ned og vær ordentlig.* (Sammen stirrer de gennem forruden på de dansende i projektørlyset) (Ilse er krøbet nærmere på Knud, men det er alligevel, som om hun har mere øje for Lars, der stadig klovner stilfærdigt rundt med Tove. Knud er mest optaget af al den sex, han pludselig har nær inde på livet. Han holder fast på Ilse og lader hænderne spadsere op og ned ad hendes ryg. Pludselig slukker billygterne, og overgangen fra det skarpe lys til mørke gør mulmet totalt. Ilse hviner — lidt fulde-fjantet. Man hører Lars' stemme og så Knuds, der bryder triumferende igennem).

KNUD: *I behøver ikke tænde for min skyld.* (Tove ler) (Bag dem ligger huset oplyst og i stilheden kan man høre lyden af opvask).
(Konturerne træder frem igen i den bløde sommernat. Man hører Kjelds stemme).

KJELD: *Jeg kan ikke finde den åndssvage kontakt.*

KNUD: *Jeg kan ikke finde Ilse. Ilse!* (Stilhed)

LARS: (Står sammen med Tove og holder om hende. Lyset tændes abrupt. Knud står sært fægtende i luften efter den manglende Ilse. I samme sekund ser man, at Jan er forsvundet og hører et mærkeligt halvråb-halvskrig fra plantagen eller stranden eller et eller andet sted. En, der mener sig uretfærdigt straffet, klager sin nød. De stirrer alle på hinanden, Kjeld ser forbløffet ud endnu med hånden på bilens tændingsnøgle).

KJELD: *Det var tændingen.* (Langsomt toner musikken op igen).

BET: (Kommer ud fra huset med en bakke fuld af kaffekopper. Hun betragter nysgerrigt scenen, aner dens stemning, men bruger sit konventionelle værtindevåben til at bringe alle til orden) *Når I ikke gider hjælpe mig med at vaske op, kan I i det mindste hente glas og cognac. Jeg sagde cognac.*

KNUD: (Går hen og tager bakken fra hende. Hun ser spørgende på ham, men han går videre hen til havebordet og stolene og sætter bakken. Uden at vende sig siger han til Lars, der er på vej ind i huset)

KNUD: *Tag petroleumslampen med ud.*

KJELD: (Sidder bedøvet tilbage i vognen. Han skruer ned for musikken, der larmer ugenert) (Tove går hen til vognen og ser på ham. Han rejser sig og kryber ud, går væk fra hende hen mod bordet. Bagfra ser hans ryg underlig skyldbevidst ud).

LARS: (Kommer ud fra huset med en tændt lampe i den ene hånd og cognacflasken i den anden) *Glas, mand, glas.* (Siger han til Tove, da han passerer hende).

JAN og ILSE: (Kommer ud ved siden af hinanden mellem nogle fyrretræer. Hun har bluse på, men lader sig ikke mærke med noget. Lidt bleg. Han styrer lige hen mod bilen og slukker lyset. På bordet står petroleumslampen med insekter omkring sig).

LARS: *Hold nu op.* (Idet Tove kommer ud med glassene, begynder han i imiteret ballet-stil at hente selskabets enkelt-medlemmer hen til bordet, anbringer dem i havestolene med små rokoko-nik og siger ømt) *Så kan I rende mig noget så grusomt i røven.* (Han tar proppen af cognac'en, sætter den til munden og drikker tilfreds).

DE ANDRE: (Protesterer).

KNUD: *Hvorfor er den idiot med.* (Han rejser sig og vil tage flasken fra Lars, men han smutter fra ham og løber faunisk omkring med byttet. Stemningen vender igen. Det lykkes Knud sammen med Tove at få flasken fra Lars. Tove skænker op til dem allesammen).

KNUD: (der sidder ved siden af Ilse, forsøger at lægge sin hånd på hendes, men hun fjerner hurtigt sin).

LARS: *Nu var det lige et bombeangreb, vi sku ha, hva? Det er lige det, I trænger til. En hel masse maskiner, der kom brasende ude fra vandet og en hel masse flak-skyts, der knaldede løs ... og os allesammen, der søgte dækning og sprang som kaniner og beskyttede vores børn eller tog en avis over hovedet. Nej, ikke en avis over hovedet, men hellere et rigtigt gammeldags angreb med trotyl og luftminer og store jernsager med sprængstof i, som er til at tage og føle på. Der er bare det ved det, at vi har ikke andet skæg, end det, vi selv laver.*

KJELD: *Fandens som I allesammen er i præke-hjørnet i aften.*

BET: *Hvad ville du stille op i et luftangreb?*

LARS: *Jeg ville sgu løbe lissåhurtigt, jeg kunne.*

ILSE: (Lidt rystet endnu) *Hvad skal vi så med det?*

LARS: *Opleve noget. Noget skæg. Brag. Bang.*

TOVE: *Jeg synes, vi oplever tilstrækkeligt.*

LARS: *Ja, frøken.*

KNUD: *Det er ligesom om tiden er så fuld af den slags muligheder for oplevelse, at man helst vil være fri for dem.*

LARS: *Javel, hr. adjunkt. Men bare det, man var tvunget til at løbe i en hel masse støj med bukserne ned om enden. Man kunne måske redde nogen. Eller slå nogen ihjel. Eller selv kradse af. Hvad, hva sir du? Ligge der med et pænt lille hul tværs igennem og lidt blod ud af munden lissom på film. Og en eller anden, der bøjede sig henover en med bløde læber og sagde „åh" og følte en hel masse.*

KJELD: *Barn.*

JAN: (Ser over på ham).

LARS: *Hvad er det så for en morfin-kur, vi sidder her og gennemgår. Al den gode syre, vi sidder og hælder i os. Er det kun staten, der skal have glæde af den eller hospitalsvæsenet senere, når I skal have flået nyrerne ud? Eller en rigtig ventelever, sort og knoldet, ikke større end en barnehånd.*

JAN: *Men det er jo på overfladen.*

LARS: *På overfladen! Jamen, hvad er det så, vi kan vente af jeres rige indre? Hvad sætter I i stedet for udvendigheden? Denne fisefornemme smågejl, hvor det gælder om at have spillet gående uden at der går skår i porcelænet og ingen lægger mærke til, I er kæfererede indtil bevidstløshed.*

ILSE: (Stimuleret af cognac'en er hun kommet i stødet igen). *Vil I med i byen?*

LARS: *Godt, mand. Jeg ku mærke det. Bombeangreb. Sådan skal det være.* (Han hænger sig ind over Knud og begynder at kropsvisitere ham).

BET: *I er plimfulde. Knud skal i hvert fald ikke køre.*

LARS: *Aldrig i livet.* (Han ringler med nøglerne over hovedet). *Kom så, rødder.* (Springer hen til folkevognen).

(De sidder tøvende ved bordet. Cognac'en har godt tag i dem, men konventionerne sidder stærkere. Uviljen til aktivitet).

LARS: (Får vognen startet. Ilse går med, ubekymret).

ILSE: *Kom nu.*

KNUD: (Følger efter).

JAN: (Ser bekymret på, så følger han trop).

BET og KJELD: (Vil også med).

(Selve problemet med at sidde seks i vognen skaber hurtigt et frydefuldt fællesskab, opstemt latter).

KNUD: (Tager om Ilse).

KJELD: (Sidder på den anden side og benytter den gavmilde stemning til også at røre ved hende, men han overses delvis).

JAN: (Omfavner Bet og får lov til at holde hende tæt. Bag skulderen på hende betragter han Ilse og de andre mænd).

LARS: (Tuner motoren med store brøl indtil de er anbragt).

TOVE: (Er forsvundet).

(Med nyvunden sanselighed er det dem en fryd at klumpe sig sammen, og de opdager først, da de er på vej ud af lågen i et frækt broadside, at Tove mangler. Lars standser vognen og springer ud. Han løber tilbage mod huset, og hun kommer imod ham i mørket. Hun går lige i favnen på ham, blidt som et nattedyr, og han står helt stille og holder hende fast).

TOVE: *Jeg skulle skifte.*

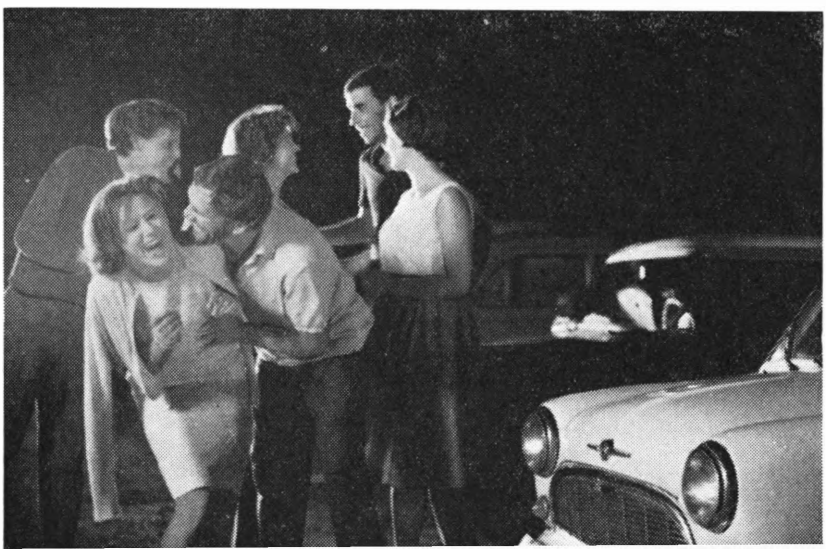
LARS: *Ja.*

TOVE: *Nu kommer jeg.*

(De vender sig mod vejen og går langsomt mod vognen, der holder bulende af fulde mennesker og strålende med sine stærke projektører).

VIII

Vognen kører frem mellem promenerende mennesker, scootere, andre biler, knallerter. I den uldne, lune sommeraften lyser de gåendes hvide tøj. Fra pavillonen høres musik, fra et sommer-tivoli i nærheden lyden af grammofon- og karusselmusik. Vognen kommer ind på parkeringspladsen mellem nogle træer,

og de mange personer i den vælter frem filtret ind i hinanden, opstemte som børn på en feriekoloni. Der er ingen egentlig samtale imellem dem, kun en masse snak. Ilse lader sig trække ud fra sædet og glider salig ned på jorden. Lars ser efter Tove, da han står ud fra førersædet, men glemmer hende ved lyden af musikken, som stempler sin takt igennem. Han falder ind i rytmen og hugger med kroppen i takt. De begynder at slentre over mod pavillonen: Kjeld og Tove ved siden af hinanden, Knud og Ilse, Bet alene, men så sammen med Lars, der fører an.

ILSE: (Standser pludselig) *Gud, jeg synes vi mangler nogen.* (Hun vender sig om).

KJELD: *Det er Jan.*

DE ANDRE: (Standser, vender sig).

KNUD: *Han er faldet af.*

ILSE: (Går tilbage til vognen, kigger ind i den). *Er du der?*

JAN: (I mørket) *Ja.*

ILSE: *Hvad laver du?*

JAN: *Sover.*

ILSE: (hun lukker døren op og kryber ind) *Hvad er der, skat?*

JAN: *Ingenting.*

ILSE: *Er du fuld?*

JAN: *Ja.*

ILSE: *Meget?*

JAN: *Åh, lidt.*

ILSE: (Kysser ham) *Kom så.*

JAN: *Ja.* (Han rokker lidt på sig, men kommer ikke op af sædet).

ILSE: *Skal jeg hjælpe dig?*

JAN: *Nej tak.*

ILSE: (Haler ham op) *Kom så tykke. Op!* (Hun får ham op at stå. I mørket står de overfor hinanden og ser et sekund undersøgende ind i hinandens ansigter. Så tager hun ham under armen og sammen går de hen til den fjerne klynge, som fortsætter ind i pavillonen.

Overgangen fra dunkel til lys er slående, lydmæssigt også. Gruppen står ved indgangen, hvor Knud tæller op.

KNUD: *Hvor mange er vi?*

LARS: (Synger) *1001!*

KNUD: *Nej, ordentligt.* (Han tæller) *Lars, Tove, Kjeld, Ilse, Jan, Bet og mig.*

LARS: (Synger) *Men i Spanien . . .! 1003!*

BET: *Syv.*

DAMEN: *Det blir enogtyve kroner.*

JAN: *Enogtyve.*

DAMEN: (Ser på Jan) *Skal den herre med ind?*

ILSE: *Ja.*

DAMEN: *Det bliver altså enogtyve kroner.*

ALLE: (Hentydningen til Jans beruselse, som kan spores, sætter skyldfølelser på dem, og stemningen er et sekund dæmpet).

KNUD: (Haler pengene frem). *Her er en tier og en tier og en én'er.*

DAMEN: (Tæller pengene og uddeler billetterne) *Der er ellers ikke plads derinde.*

BET: *Vi skal nok klemme os sammen.*

DAMEN: (Ser væk).

KNUD: (Laver et ansigt til de andre).

LARS: (Er allerede på vej ind, falder igen ind i rytmen og trækker Bet med sig, så de tager fat på dansen mellem bordene så snart de kommer ind).

DE ANDRE: (Følger efter og står lidt og spejder efter et bord).

KJELD: (Får øje på et bord på den anden side lokalet, og hele flokken følger efter ham mellem de mange mennesker, der sidder, står, drikker og danser. Flokken når frem til bordet, men en tjener med bakke og sved maser sig forbi dem i det samme og siger over skulderen.

TJENEREN: *Det bord er optaget!*

KJELD: *Er her optaget?*

ALLE: (Står lidt fortabte).

KNUD: *Vi kan da sætte os til der kommer nogen.*

TOVE: *Ja, selvfølgelig.*

ILSE: *Hvor bliver man tørstig efter sådan en køretur.*

TJENEREN: (Nærmer sig).

KNUD: *Vi vil gerne ha syv pilsnere.*

JAN: *Jeg vil altså hellere ha en whisky.*

TJENEREN: *Har sagt til Dem det bord er reserveret.*

ALLE: (Står lidt fortabte).

KNUD: *Vi sidder her bare til der kommer nogen.*

TJENEREN: (Han vender sig og vil gå arrigt videre, men ramler ind i Lars og Bet).

LARS: (Forbavset) *Undskyld!*

BET: *Hvad har vi nu gjort?*

KNUD: (Rejser sig og lader hende sidde).

ILSE: *Dette land, dette land.*

ALLE: (Lidt betuttede, nedslåede).

LARS: *Vi skal ikke la os slå ud.* (Han vender sig om efter tjeneren, som står på den anden side lokalet og snakker med værten) *Tjener!*

TJENEREN: (Ser op og peger forklarende for værten på selskabet. Sammen med værten nærmer han sig).

VÆRTEN: *Der er blevet sagt til Dem, at der ikke er plads i lokalet.*

ILSE: *Kom, lad os gå.* (Hun rejser sig).

VÆRTEN: *For øvrigt er den dame ikke passende påklædt.* (Han ser på den stående Ilse, som i øvrigt ser pragtfuld ud i shorts og bluse).

LARS: (Rører ved hendes skulder) (Til værten) *Jeg synes hun er aldeles fantastisk passende påklædt.*

KNUD: (I fuld størrelse ved siden af værten) *De synes måske heller ikke, at jeg er passende påklædt?*

VÆRTEN: *Nej.*

KNUD: (Sagte til Lars) *Han synes heller ikke jeg er passende påklædt.*

JAN: (Siddende ved bordet) *Vi må hellere få de bajere — og så en whisky til mig.*

VÆRTEN: *Hvis De ikke forlader lokalet godvilligt, bliver jeg nødt til at lade Dem fjerne. Den herre er meget beruset.*

JAN: *Hvad siger De?*

VÆRTEN: *At dette ikke er et sted for alle og enhver.*

KNUD: *Han siger, at dette ikke er et sted for aaalle og enhver.*

VÆRTEN: *De er meget provokerende.*

JAN: (Til tjeneren) *Gi' os seks — nej, gi' os syv bajere.*

VÆRTEN: *Der må ikke serveres for det selskab.* (Hvisker ham noget i øret).

LARS: *Hvis De ikke vil servere for os, må vi nøjes med det medbragte.* (Han rækker sin lommelærke til Jan, der drikker et par slurke og ræber diskret, men indædt).

VÆRTEN: (Gir tjeneren et signal).

TJENEREN: (Prøver på at vride armen om på ryggen af Knud).

BET: (Kaster sig over tjeneren) *Slip Knud, vil De slippe Knud.*

ILSE: (Løber til og sparker værten over benet) *På en lørdag aften, det er lørdag aften.*

LARS: (Dansende omkring værten) *Så, nu har vi ham.* (Han river halstørklædet af den nu bange mand og holder det op foran ansigtet på ham a la toreador) *Kom så, lille tyr! Toro, toro, toro, hva', lille toro, hva'?*

JAN: (Sidder halvvejs sammensunken ved bordet, grøn i ansigtet. Han rejser sig og Kjeld gør det samme. Kjelds ansigt er med ét ophidset, unaturligt. Scenen er for meget for ham).

KJELD: *Hvad er det for noget.* (Han ser anråbende på Tove).

TOVE: *Kom, Kjeld. Skynd dig.*

JAN: (Nærmer sig vakkelvornt værten).

JAN: (Står foran værten, og pludselig mørkner hans ansigt, mens en hvid cirkel breder sig om næse og mund. Værten aner, hvad der er under optræk og springer rædselsslagen til side, og Jan passerer ham gylpende og forsvinder gennem døren og den vigende mængde. Selv udsmideren skal ikke nyde noget og trækker sig tilbage. De andre styrter ud, men Lars vender sig i døren og råber med ansigtet mod forsamlingen)

LARS: *Bøvs! Bøvs! Bøvs!*

(Vandene lukker sig bag dem, folk tager fat på dansen igen, yderligere animerede. Værten finder sit halstørklæde, binder det om halsen med et forpint, genert smil og nikker beklagende til publikum, mens han går ind i privaten for at slikke sine sår. Rock-drengene slår over i „Det var en lørdag aften", og den tykke mand har allerede glemt al ståhejen og presser lykkelig sine fingre ind mellem partnerskens deller, mens luderen opgivende retter på sin teint og folk i almindelighed sveder, drikker øl og vermouth og føler huden brænde af al for megen sol og sundhed og velstand og lykkelig kedsomhed).

IX

På pladsen overfor sommerpavillonen lyser nogle boder, spillehjul, en luftgynge og en karussel op i sommer-dunklet. Vores selskab dukker spøgelsesagtigt ud af mørket, indfiltrede i hinanden går parrene rundt mellem boderne, standser hist, går videre her. Jan og Bet, Knud og Ilse går sammen, Lars er med Tove, og Kjeld driver om i periferien. De kommer fra hinanden, opsluges lidt af mørket, er stille efter larmen. Kjeld står foran skydeteltet og stirrer efter de andre, appellerende, men ingen lægger mærke til ham. Resigneret vender han sig mod teltet og begynder at skyde. Lars trækker Tove med sig ind i skyggen mellem to telte. Under deres dialog høres tomboladamens kommentarer gennem den tynde teltdug.

LARS: (Står længe med armene hvilende på hver side af Toves hoved mod en bjælke) *Hvad er der?*

TOVE: (Ser ham nøje i ansigtet) *Ingenting.*

LARS: *Er du ked af, at jeg kom med?*

TOVE: (nikker).

LARS: (Han trækker hende ind til sig, hun lægger armene om halsen på ham og gemmer sig hos ham).

LARS: *Er du fuld?*

TOVE: *Lidt.*

LARS: *Jeg er meget.*

TOVE: (Ser på hans ansigt igen) *Lars, jeg vil ikke tilbage.*

LARS: *Tilbage?*

TOVE: *Jeg gider ikke.*

LARS: *Nej.*

TOVE: *Vi skal ikke tale om, hvad vi synes om det.*

LARS: *Nej.*
TOVE: *Vi er meget selvstændige, ikke?*
LARS: *Elsker du mig, som det hedder?*
TOVE: *Nej.*
LARS: (Trækker hende længere ind i mørket) *Kom.*
TOVE: *Du ved jo godt, at det ikke kan lade sig gøre.*
LARS: *Kom nu. Kom nu alligevel.* (Han går ind i mørket. Hun står alene tilbage og læner sig op ad teltet).
TOVE: *Er du meget ulykkelig?*
LARS: (Fra mørket) *Hold nu kæft.* (Han træder frem og tager fat i hende).
TOVE: (Går hen og lægger armene om halsen på ham) *Jeg er meget ulykkelig.*
LARS: *Det kan man ikke sige i vore dage.*
TOVE: *Man kan heller ikke være det, vel?*
LARS: (Står tavs og ser på hende. Så træder han et skridt tilbage, tager hendes hænder og løfter dem op til munden. Så trækker han hende med ind i mørket. De opsluges og rummet fyldes med skydeteltets lyde).

X.

Man hører de mekaniske ænders tik-tik-tik, mens de kører forbi og lyden af haglene, som rammer og rammer ved siden af. Kjeld skyder. Han tager riflen ned og står et øjeblik. Han vil gerne se sig omkring efter de andre, men vil alligevel ikke nedlade sig til det. Han lader og skyder igen. De mekaniske dyr tikker forbi. Foruden Kjeld er der kun en lille dreng, der misundelig stirrer op på den skydende. Kjeld har svært ved at koncentrere sig, fordi drengen står der stadigvæk, men han vil ikke lade sig mærke med noget, skyder og

rammer ved siden af. Manden i boden keder sig og gaber. Drengen ser interesseret op på Kjeld, lidt bebrejdende og hånligt nu, fordi den voksne har så mange forbiere. Kjeld skyder, rammer og kan ikke lade være med at se triumferende ud. Han skyder igen og rammer ved siden af. Han ser ned på drengen, som pludselig bryder ud i høj latter og løber. Kjeld er lammet et øjeblik. Så lægger han åndsfraværende riflen fra sig og begynder at gå væk. Mandens stemme standser ham.

MANDEN: *Hov mester, ska du ikke betale?*

KJELD: (standser).

MANDEN: *Det er ikke gratis, det her.*

KJELD: *Jeg har ikke bedt Dem sige du til mig.*

MANDEN: *Nå.*

KJELD: (står stadigvæk med ryggen til) *Hvor meget?*

MANDEN: *Ja, siden det er Dem, hr. — — — 4 kr.*

KJELD: (vender sig abrupt og smider en femmer på disken).

MANDEN: *Tak, De skal ha en krone tilbage.*

KJELD: (Er allerede på vej væk fra boden).

MANDEN: (råber efter ham) *Hov, mand, du skal have en krone tilbage. Jeg sagde fire kroner. Det er en ordentlig forretning, det her.*

KJELD: (fjerner sig stærkere fra boden, mens et par nysgerrige vender sig efter ham i halvmørket).

MANDEN: (kravler over disken og løber efter Kjeld) *Her er Deres krone. De skal have en krone.* (Han tager fat i Kjeld og rusker hans ærme) *Det er Deres penge, hr.*

KJELD: (river sig løs, vender sig rasende mod manden) *Forsvind! Forsvind dog med Dem! Forsvind dog, menneske, kan De ikke forstå det.* (Man hører spor af gråd i stemmen).

MANDEN: (står tilbage og ser Kjeld forsvinde. Pladsen er tom, de er de sidste. Han går tilbage mod boden. Hans ryg udtrykker undren. Angst?)

XI.

Kameraet søger i det tomme mørke. Panorerer henover dunkelhed, slukkede lygter, mørke. En nattefugl høres. Man fornemmer næb og vinger. Det er tidspunktet kort før lyset vender tilbage, hvor alt er dobbelt sort. Udenfor træområdet ville man kunne se det stadige lys mod nord, men mellem træerne er der mørkt.

Et sted langt fra høres Ilses latter. Den slår op, dør hen. Meget af det skrig hun udstødte, da hun var i mørket alene med Jan, er i latteren.

Nær på høres en svag stønnen. Jan ligger sammenkrøllet på jorden med ansigtet ned i græsset. Bet sidder på hug ved siden af ham. Hun har hans jakke på. Han er syg. Hun rører ved ham.

BET: *Skal du mer?*

JAN: (stønner svagt) *Nej.* (Han får straks efter et anfald igen, men der kommer ikke noget op) *Ilse.*

BET: *De er gået.*

JAN: (sætter sig halvt op, bleg) *Er Ilse gået?*

BET: *Ja, sammen med Knud. Er du snerpet?*
(Man hører Ilses latter, længere væk).
JAN: (prøver på at rejse sig, men vælter tilbage).
BET: (Kan ikke lade være med at smile) *Hvor ser du latterlig ud ...*
JAN: *Hva' med Knud?*
BET: *Han er gået med.*
JAN: *Men hvor er de andre henne?*
BET: *Puh, hvor du lugter. På et eller andet tidspunkt opfører I jer altid som børn. Brækker jer og lugter og råber på mor. Jeg har tit undret mig over, hvorfor det altid er mig, der skal slæbe rundt med baby'erne.*
JAN: *Hold op.*
BET: *Hvem har nøglen til vognen?*
JAN: *Lars.*
BET: *Jeg vil hjem.*
JAN: *Hvor er Ilse?*
BET: *Hun ligger og horer med Knud på mosset inde i skoven.*
JAN: *Jamen, så lad os dog finde dem. Vi kan sgu da ikke bare ligge her og glo og ingenting gøre. Han er da, — han er da din mand!*
BET: *Vil du have vi skal styrte ind i skoven og finde dem og så stå og glo på dem, mens de gør det? Tror du ikke, de kan finde hjem selv? Jeg vil hjem.*
JAN: *Hold op med din kynisme, Bet.*
BET: *Hold op med at ligge der og rode.*
JAN: (Han kommer op på knæ, kravler hen mod hende)*Jamen, hvad laver de inde i skoven?*

BET: *Det har jeg sagt. De horer.* (Hun bøjer sig ned mod hans øre og hvisker det frække ord i øret på ham).

JAN: *Jamen, hvad med Knud. Han er da, han er da ...*

BET: *Hvad er han?*

JAN: *I er da gift. Jeg ved godt, hvad du vil sige, det er noget vi har snakket om tusind gange, og at vi læser bøger og tror en hel masse ... Men jeg kan ikke holde det ud. Og Tanja ... Tanja, hun kom ud den vej!*

BET: (smider sig bagover og ler og ler og ler).

JAN: *Hold op. Hold op, for satan. Hold op.* (Han går hen til hende og begynder at ruske hende, rusker hårdere og hårdere, mens latteren strømmer ud af Bet i mørket og hun stirrer med store, opspilede øjne på Jan, mens de underste øjenlåg fyldes med tårer. En kvalt lyd kommer fra hende, og han ruller henover hende. Hun stemmer ham op fra sig og stirrer rædselsslagen ind i øjnene på ham, så kaster hun sig med en voldsom bevægelse til siden og vipper ham af, kommer på tæerne og begynder at løbe ind i skoven, men han slipper ikke sit greb i hendes tøj. Hun udstøder et skrig, da han vakler efter hende, mens hans replik hvæses ud i mørket).

JAN: *Din mand ...!*

XII.

Lyset er ved at komme op, et gråligt skær svæver mellem træerne i udkanten af plantagen. Fuglene er ved at komme i gang, sætter ind i etaper: nattergale, drosler, solsorte og så lærken helt ude på engen. Solen er langtfra fremme endnu, men kulden tager til i den korte tid lige før den viser sig. Lydløst svæver et par krager ud fra skoven mod engen, så taler de: kra-kra. I lavningerne ligger nattetågen og bakkerne stikker op som øer i et gråt hav. Gennem den høstede eng kommer Ilse og Knud gående. Han holder om hende, hun læner sig op ad ham.

KNUD: (trækker hende ind til sig og kysser hende) *Vil du ikke snart gøre det med mig?*

ILSE: *Jo, Knud.*

KNUD: *Du har jo lyst.*

ILSE: *Ja.*

KNUD: *Hvad fanden er du så bange for? At der er for koldt i græsset?*

ILSE: (ler) *Du er ikke så romantisk, som du var før.*

KNUD: *Hold nu mund.* (Han kysser hende igen).

ILSE: *Det er jo det vi ikke kan?*

KNUD: *Hvad kan vi ikke?*

ILSE: *Holde en stemning fast. Kan du ikke se det? Til at begynde med blir vi ligesom båret af sted, og alting er fuldt af muligheder. Men når det så blir til noget, så kan vi ikke noget og gør ikke noget.*

KNUD: *Fordi vi snakker for meget.*

ILSE: *Jeg er gift med Jan og har et barn, jeg er ikke fuld mere og det er koldt og jeg har næsten ingen tøj på.*

KNUD: *Men kan du ikke se det? Her står man med en pige, som man synes er dejlig, og som man også godt kan mærke gerne vil. Og så vil hun ikke alligevel.*

ILSE: *Du kan jo forsøge.*

KNUD: *Jeg har jo prøvet.*

ILSE: (slår ud med hånden og peger rundt i det pragtfulde morgenlandskab, hvor høet er stakket og fuglene bimrer løs).

ILSE: *Værsgo, der er serveret. D. H. Lawrence, „Love Among the Haystacks".*

KNUD: *Du er ligesom Bet.*

ILSE: *Bet? Hvad skal hun nu her for?*

KNUD: *Ilse!* (Han begynder at knappe hendes bluse op, mens han skubber hende hen mod en høstak. De tumler om i den, og hun ligger på ryggen med ham over sig. Deres ansigter er tæt ved hinanden).

ILSE: *Prøv nu bare på at tænke på mig.*

KNUD: *Jeg gør ikke andet.*

ILSE: *Husk, det er dig der er forføreren.*

KNUD: (lukker munden på hende med et kys).

ILSE: *Jeg fryser.*

KNUD: *Nu skal jeg varme dig.* (Han holder hende om ryggen og presser hende ind mod sig).

ILSE: *Det stikker.*

KNUD: *Ilse. Ilse. Ilse!*

ILSE: *Ja, skolelærer.*

KNUD: *Åh, nej* (Han ruller over på siden). *Det må du ikke sige.*

ILSE: *Hvorfor ikke? Har skolelærere ikke noget seksualliv?*

KNUD: *Åh, Gud!*

ILSE: (Begynder at arbejde lidt med ham. Kysser ham på halsen og holder om nakken på ham med hånden). *Du er sød nok.*

KNUD: (Han falder til hos hende og begynder at ånde hurtigere) *Ilse!*

ILSE: *Mærkeligt, at det her kræver så stor alvor.*

KNUD: *Jamen, det gør lidenskab. Kan ikke, kan ikke uden.*

ILSE: *Hvor er det dog anstrengende.*

KNUD: *Vil du ikke godt tie stille?*

ILSE: *Få mig til det.*

KNUD: (stikker sin hånd ned i hendes trusser og kæler for hendes mave).

ILSE: *Det var bedre.* (Hun presser sig ind til ham med lukkede øjne. (Mumler) *Husk, det er dig der er forføreren ...*

KNUD: *Nu kan jeg. Ilse. Ilse!*

(De er meget tæt på og belaver sig på opfyldelsen af deres uanstændige ønsker).

ILSE: *Elsker du mig?*

KNUD: *Ja. Ja. Ja.*

ILSE: *Tror du Tanja sover?*

KNUD: (stivner fuldstændig i favnen på hende, enhver potens forsvinder, han klapper sammen, færdig) *Åh, nej.*

ILSE: (rejser sig halvvejs op under ham) (Forbløffet) *Knud, hvad skete der? Hvad var der, min ven? Knud? Hvad skete der?*

KNUD: (ligger sammenrullet som en tæsket hund ved siden af den prægtigt derangerede Ilse, der er mere forførende end nogensinde. En lærke stiger

op lige i nærheden af dem, propellerer sig højere og højere op mod himlen, hvor de første solstråler nu gør sig gældende). (Lærkesang).

XIII.

Lars og Tove står på hver sin side af DKW'en og snakker henover taget på den. Vognen holder ved sommer-pavillonen og Tivolipladsen, der ser bar og lidt afrakket ud i det afslørende lys. Stemningen er rå, råkold, nøgen. Fuglesangen er stilnet af, den har forandret sig til almindelig gråspurve-knitren. Solen er ved at komme op på himlen, men har ingen magt endnu.

LARS: *Hvordan skal man bære sig ad? Skal man råbe eller skrige. Eller slå nogen? Kan du ikke se det? Her har du en plads med en karussel og et værtshus, og for to timer eller fire timer siden eller hvornår det nu var, var der smadderfuldt af mennesker, som ævlede rundt og svedte og drak. Nu ligger de derhjemme og snorker og drømmer og sveder eller horer og når de vågner op, så har de hovedpine, og selvom de har det ad helvede til, så er de parat til at tage hele turen engang til og vi er lissådan.*

TOVE: *Hvorfor ikke?*

LARS: *Fordi det er for dårligt, — det er kraftstejlemig for dårligt ... Det er ikke nok ... der må ske noget ... en udvikling ... resultater ... man må prøve andre følelser ... sådan en lille elendig kløe, som klør, og ... som man klør, men som blir ved med at klø ... uden hverken at genere eller ophidse. Klamt er det, klamt.*

TOVE: *Sådan er det ikke, Lars. Det kan bare ikke være så voldsomt. Du kan ikke forlange de store udsving. Det er barnligt.*

LARS: (Tæver hånden ned i vogntaget) *Barnligt.* (Går et par skridt). *Når man ser, hvordan det hele foregår. Vi kommer aldrig hinanden nærmere. Vi laver kun en masse pjat, mens de, som vi foragter, de kører af sted med os ved næsen ... og hele lortet skrider ad helvede til ... og vi sidder fast og glor* (han går hen til hende) — *det er rædselsfuldt, de tåbeligste situationer bare for at give sig selv en fornemmelse af at der sker noget ... at man betyder noget.*

TOVE: *Ja, jeg forstår det godt, men nu er vi jo anbragt. Det er sket.*

LARS: (tager fat i hende og rusker hende) *Jamen, det er det ikke. Man bilder sig bare ind at man er færdig. Men tingene er jo også gode ikke? Pladsen og værtshuset og ham med halstørklædet og Jan og Bet og Ilse med brystholderen og din mavepine. Men der må kunne komme mere ud af det. Tingene må kunne blive anderledes, Tove ...* (han kaster sig på knæ for hende). *Det er tåbeligt, jeg ved det godt* (han læner sit hoved mod hendes knæ og holder om hendes ben) *men jeg synes det er godt, det her, og jeg elsker dig i aften. Men jeg har ikke kraft til at forandre nogen, heller ikke mig selv.*

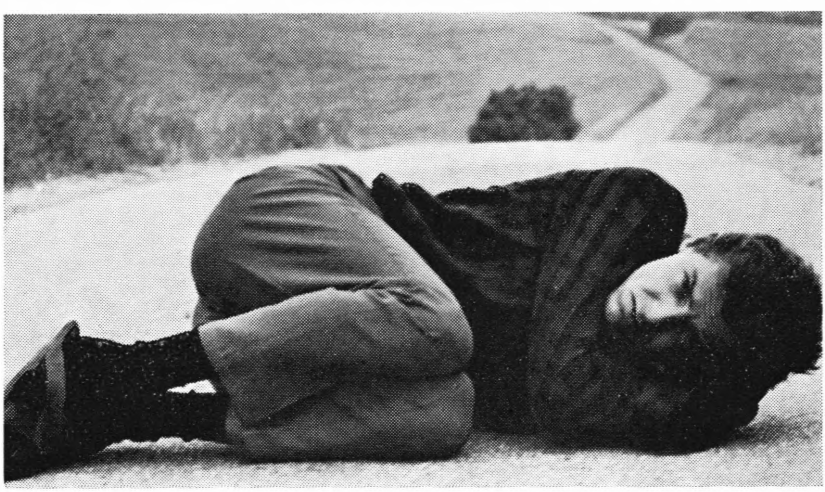
TOVE: (stryger ham over håret) *Lars, Lars, jeg troede vi var voksne.*

LARS: *Ja, ja, det er vi da gudskelov også. Så vi er fritaget for at begå flere dumheder.* (Han rejser sig, står ved siden af hende og skriger pludselig ud i den nu helt blanke morgen) *Fritaget for at begå flere dumheder!*

(I et hus overfor åbnes et vindue, blinket af solen i glasset strejfer de to, der står meget blege, nu frysende i den iskolde vind, der på denne tid løber op gennem alleen fra vandet.)

XIV.

Nær omkring Kjelds hoved, der hviler på armen, som har asfalt til underlag. Han ligger med vidåbne, forvågede øjne og stirrer frem for sig. Han ser ikke bitter ud, man har blot fornemmelsen af, at tanker eller een tanke arbejder

rundt i hans hjerne til stadighed. Over billedet høres i morgenluften lyden af en mælkelastbil, som nærmer sig. Solen har fået mere kraft og rammer Kjeld i nakken. Han ligger meget determineret på den asfalt. At han har anbragt sig selv midt på kørebanen — på tværs — må naturligvis opfattes som en trodshandling, men den rummer også resignation, simpel træthed og en slags tilbagevenden til det oprindelige, trygge. Kjeld ligger med knæene trukket op under sig i den berømte fosterstilling, favner sig selv og lunes i solen. Fra hans synspunkt ses mælkebilen, der nærmer sig. Situationen skal slet ikke være faretruende, vognens fart er ikke stor, den kommer bare nærmere, uafvendeligt, som om den snusede sig frem til den liggende. I forbløffende kort afstand fra den liggende, standser mælkebilen.

Mælkemanden slår motoren fra, åbner døren og kryber langsomt ned fra førerhuset. Han lukker døren og går hen foran vognen. Så står han bare og stirrer ned på Kjeld. Kjeld stirrer tilbage, ligner lidt en hund eller et andet dyr, der opmærksomt vogter på modstanderens næste handling, men ikke vil give nogen indrømmelser. Mælkemandens blik er på en måde medvidende. Det er som om en forståelse dages i hans hjerne ved synet af den mærkeligt bespændte figur på vejen. Langsomt — mens Kjeld med øjnene følger ham mikroskopisk — går han hen mod den liggende og rører med skosnuden varsomt ved hans krop. Så trækker han sig atter tilbage, ser intenst på Kjeld, og idet han vender sig, aner man et usædvanligt, flertydigt smil på hans læber. Mælkemanden kryber op i førerhuset med Kjelds øjne på sig, starter lastbilen, læner sig forover, mens han søger med gearet og først, da koblingslyden høres, tager han øjnene fra den liggende og hans ansigtsudtryk bliver neutralt. Han bakker vognen et stykke, fører den omhyggeligt ud i rabatten og passerer Kjeld, der indtager nøjagtigt den samme stilling som ved scenens start.

Med Kjelds stirrende øjne i forgrunden ser man henover hans krop bilen fjerne sig ud i uskarpheden. Dens motorlyd og lyden af de raslende flasker aftager, men først da den er helt døet hen og stilheden igen er mærkbar, begynder Kjeld at rejse sig. Han samler sig ligesom omkring sin krop, løfter hele den døde vægt op omkring øjnenes liv, men da han står, forandrer også hans øjne karakter. Han ser omverdenen med mindre fortryllelse. Kjeld begynder at gå.

Han går — denne mand — som man går, når man er alene og det er morgen. Han ser omgivelserne i sammenhæng, en bevægelig rad af stakitter, træer og hække, en udflydende, lidt tumlende masse. Han hælder forover, snubler engang imellem, og standser først, da hans trætte bevidsthed registrerer noget usædvanligt. Det er, som om han har mistet hukommelsen, men at det han ser, pludselig indgiver ham et minde om et eller andet. I en have ligger på græsplænen foran sommerhuset en lille klat børnelegetøj, der ikke er kommet med ind om aftenen. Tøvende går Kjeld henimod haven, standser akavet ved lågen, men stiler så lige mod børnetingene. Han står over dem: en spand, en bold, en kludedukke, en gummihund og en voksen spadserestok, der er stukket ned i en dynge sand som en mast. Han lægger sig på knæ og rører forsigtigt ved de enkelte ting. Han undersøger hver enkelt, som var de selve de tabte minder, som om han ud af dem kunne læse en kode, der ville bringe ham forståelse af noget af det, han for øjeblikket ikke fatter. Han rejser sig ved

hjælp af stokken og går mere beslutsom ud af haven end da han kom ind. Farten ad vejen genoptages, han går rask nu, ser op med mellemrum og får øje på telefontrådene, der løber fra mast til mast som spinkle guirlander. Hans øjne standser ved porcelænshovederne på en telefonpæl, bevæger sig ned ad den, og igen er det, som om en bevidsthedsklokke sætter igang med sin kimen inde i hovedet på ham. Han går hen til pælen, løfter stokken og smækker den ind mod træet. Så skynder han sig at lægge øret ind til telefonmasten og står et øjeblik og lytter til den durren, der på en eller anden måde for os alle er fuld af mystik og hjemve og barndomslængsel. Træder tilbage og slår endnu engang med stokken, lytter igen. Går så videre.

Da han træder ud på vejen høres lyden af DKW'en, der nærmer sig, Kjeld vender sig ikke om, men går videre fremad. Vognen kører op på siden af ham, Lars er ved rattet, Tove sidder ved siden af ham, Bet og Jan er i bagsædet. Kjeld går ved siden af vognen med sin stok — mellem vognen og ham hersker øm tavshed. Man ved ikke, hvor man bevæger sig hen, hvad der skal gøres og siges. Tove rækker armen ud gennem det åbne bilvindue og rører ved hans hånd.

TOVE: *Vil du med hjem?*
KJELD: (gående) *Jeg går meget godt.*
TOVE: *Det er sent.*
LARS: (Standser langsomt vognen).
TOVE: (idet vognen er standset, går ud og hen til Kjeld, der står lige ret op og ned) *Jeg kan sidde på skødet.*
KJELD: (en svag trækning går over ansigtet) *Ja.*
BET: *Vi må se at komme hjem til ungerne.*
JAN: *Ja, vi må se at komme hjem.*
LARS: (ser på Tove) *Kan I være der?*
TOVE: (på skødet af Kjeld) *Ja.*
KJELD: (Ser bare lige frem, mens han holder med armen omkring Toves liv).
LARS: (starter vognen) *Så kører vi.*

XV.

På den samme strandstrækning, som Kjeld og Tove passerede i filmens start, kommer Ilse og Knud gående. De holder hinanden i hånden. Stranden er øde. De går i lang tid tavse.

ILSE: *Det er ikke så sjovt, som det var før.*
KNUD: *Fryser du?*
ILSE: *Nej, ikke mere.* (Hendes tøj er i orden, alle knapper knappede).

De spadserer.

KNUD: *Kan vi tale om det?*
ILSE: *Ja, det kan vi da!*
KNUD: *Så kan vi tale om spiritus og Shakespeare og så kan jeg få lov til at være en rigtig skolelærer og citere på engelsk.*
ILSE: *Hvadfornoget?*
KNUD: *Det der fra Macbeth, du ved nok, portnerens snak om vinens indfly-*

delse på kærlighedsevnen: it provokes the desire, but it takes away the performance.

ILSE: (ler) *Sludder.*

KNUD: *Du er ikke forelsket i mig.*

ILSE: *Nej.*

KNUD: (standser) *Hvad fanden er det så vi går og laver?*

ILSE: *Ingenting.* (Hun gaber) *Gud, hvor er jeg dog søvnig.*

KNUD: (stirrer vantro på hende).

ILSE: *Det er sent.* (Hun sætter farten lidt op, slipper ham og går i forvejen).

KNUD: (står lidt fortumlet, så sætter han efter hende).

ILSE: *Vi skulle jo ha noget at spise nu.*

KNUD: (distrait) *Ja, ja.*

ILSE: (standser ved høfden) *Du er da ikke ked af det?*

KNUD: *Hvad mener du? Ilse, vil du gifte dig med mig?*

ILSE: (sætter sin berømte latter i gang. Hun rejser sig og går skogrende ned ad stranden).

KNUD: (står tilbage, løfter hånden til hovedet, som om han inden i hovedet hørte den sætning, han lige har udtalt. Han råber efter hende) *Jeg mente det på en måde.*

ILSE: (breder armene ud mod ham (moderkvindeligt) og han løber imod hende som i legen: „hvem kommer først til mig". Hun holder om ham et øjeblik, og ser med sine erfarne, vidende øjne henover skulderen på ham, da dagens første ternepar kommer på dræt og opfører sig, som var de levende beviser på den fri viljes yndefulde triumf i den instinktbundne dyreverden).

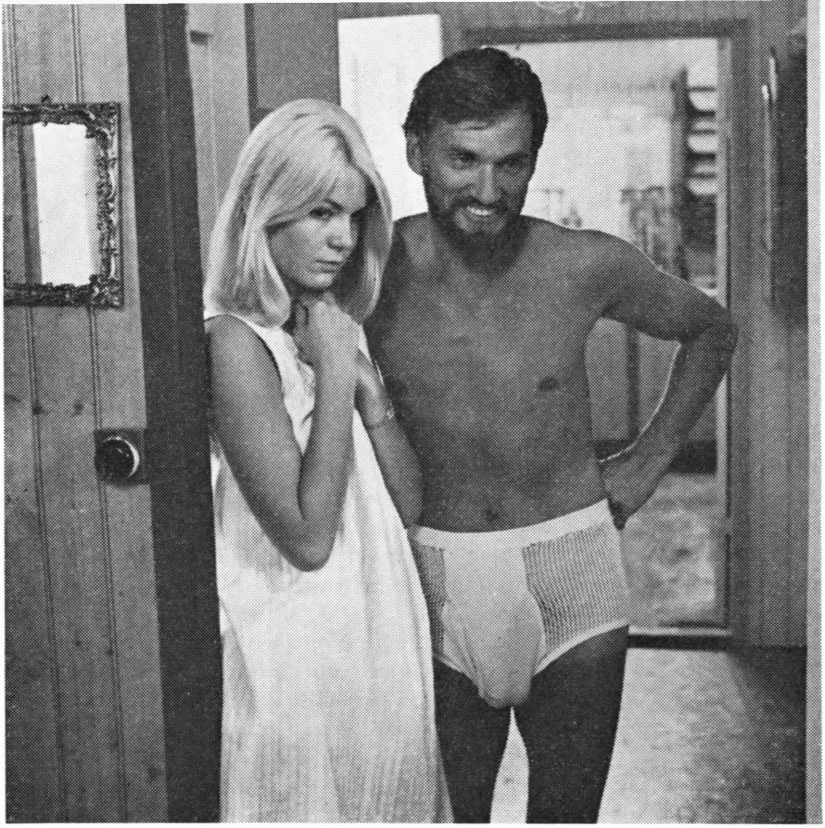
ILSE: *Kom så!* (tager ham i hånden, og nærmest trækker ham, som var han en lille dreng, mens de går op ad skrænten til huset. Vognen standser lige foran dem. Passagererne stiger ud og med eet har man i det varme dagslys de grå katte konfronteret. Der er simpelthen intet at sige, og scenen skal da også gennemspilles helt mimisk og ligne en slags moderne menuet. Uden

kommando og musik finder parrene (de rigtige) hinanden. En skærsommernatsdrøm er forbi — eller er den? — og enhver kan gå til sit. I alle kompasrosens retninger forsvinder de optrædende og ordene er få og banale: go nat, sov godt, vi ses. Pludselig er tingene alene, huset, bilerne, garagen, legetøjet, cyklen, pumpen, og pludselig er det, som om det eneste man rigtig kan holde ud at se på, er solen selv, den gamle forandrer, som nu kommer tilbage for at sætte alting på plads og gøre det hele svært og besværligt igen for nogle, lettere for andre. Vi ser solen, lige på den, mens den stor og svømmende af varme kommer op af havet. Solen skal vi brændes i, indtil en ny og bedre sandhed måske vil afsløres).

XVI.

Huset i højt formiddagssolskin. Vindstille. Enhver fornemmelse af uvirkelighed er borte, dette er en tung sommerdag med slappe, urørlige rullegardiner og lyd af spyfluer, der summer op, tier, summer op og bumser mod en rude, tier. Huset står sådan, indtil en halvdør åbnes og Birthe i natkjole med hånden for ansigtet kommer til syne. Hun fjerner hånden fra øjnene, kniber dem sammen mod lyset og trækker sig igen ind i halvmørket. Huset er sovende, men besværet i heden skønt alle vinduer er åbne. I Birthes værelse sover Tanja. Hun er svedig og vender sig uroligt, da Birthe rører ved hende. Den unge pige skubber døren til entreen op og ser gennem en døråbning ind i stuen, hvor Kjeld og Tove sover på een bred seng, mens Ilse ligger på en slagbænk og Jan er strakt ud på gulvet. Værelset er meget uordentligt, ligesom stivnet i en bevægelse efter at tøj og alt er kylet og faldet til højre og venstre. Tiltrukket af synet nærmer Birthe sig. Hun er skræmt og fascineret af de sovendes ugenerte blottethed, håret, der klistrer til panden og benenes fantastiske stillinger: optrukne, strakte, sammenfiltrede. Kjeld snorker svagt. Ellers hører man kun spyfluernes opblussen. Da det bliver for meget for Birthe, går hun forsigtigt hen og dækker Ilses nøgne bagdel til med tæppet. Jan rører sig på gulvet og Birthe trækker sig frygtsomt tilbage for blot næsten at vælte Tanja, der nu står i døren.

TANJA: *Go'moren.*
BIRTHE: *Shh.*
TANJA: *Sover mor?*
BIRTHE: *Ja.*
TANJA: *Jamen, så væk hende.*
BIRTHE: *Shhh. Nej. Kom så.*
TANJA: *Jamen, mor skal op.*
BIRTHE: *Mor skal ha lov til at sove.*
TANJA: *Hvor er Lars henne?* (Hun ser på den tomme madras midt på gulvet).
BIRTHE: *Shh. Det ved jeg ikke.*
TANJA: *Nå, der er han.*
LARS: (står i entreen og man hører toilettets svage susen bag ham). *Dav.* (Han er i underbukser og ellers intet).
BIRTHE: (Har nu både sin egen og hans nøgenhed at slås med) *God morgen.*
LARS: *Vil I med i vandet?*

TANJA: *Mor skal med.*

LARS: *Selvfølgelig.* (Han går tværs over gulvet til Ilses slagbænk, bøjer sig ned over hende og hvisker i hendes øre) *Elskede.* (hun bevæger sig ikke). *Elskede.* (Uden at åbne øjnene strækker hun armene op og tager ham omkring halsen).

TANJA: *Mor!*

ILSE: (hvisker) *Ja, min skat.*

TANJA: *Vi skal i vandet.*

BIRTHE: (vender sig beslutsomt og forlader scenen).

ILSE: (slår øjnene op og stråler med dem lige i ansigtet på Lars).

LARS: *Jeg går i knæ, frue.*

ILSE: *Flyt dig så, så jeg kan komme ud.* (Hun sætter sig op) *Åh!* (tager sig til hovedet) *Gå så med dig.*

KJELD: (Ser med åbne øjne henover Tove på scenen foran ham. Da Lars vender sig, lukker han øjnene).

ILSE: *Hvad er klokken?*

LARS: *Ved det ikke, jeg er tørstig.*

TANJA: *Mor, kom nu.*

ILSE: *Så tag den bisse med, så jeg kan få min badedragt på.*

TANJA: (ser op og ned ad Lars) *Kom så.* (Hun rækker hånden frem, han tager den og de går ud ad døren).

ILSE: (ser sig omkring og forsikrer sig om at alle sover, så stryger hun hurtigt natkjolen af sig og går henover gulvet til et skab, hvor hendes badedragt hænger over et hjørne).

KJELD: (betragter hende over ryggen på Tove).

ILSE: (med ryggen til Kjeld iører sig badedragten. Fra entreen høres mere børnestøj. Knud og Bets unger er ved at komme til live. Ilse går ud af stuen med sin badehætte i hånden).

KJELD: (vender sig mod væggen, følger med øjnene en flue, der zigzager opad. Lukker øjnene).

XVII.

Glitrende havblik. Bet, Lars og Ilse er som sæler i vandet — dykker, svømmer, forsvinder, kommer til syne. Børnene bader længere inde sammen med Birthe. Lars skyder som en raket med et brøl op mellem de to koner, falder plaskende bagover på ryggen. Taler til dem med vandprusten.

LARS: *Det er ligesom om vandet smager meget bedre, når der er damer i det.*

BET: (Svømmende) *Tvivlsom kompliment.*

LARS: *Hvor blev I af i går, ha, ha.*

ILSE: *Hvor blev du af.*

LARS: *Jeg ledte efter jer.*

BET: *Hvem fandt du?*

LARS: *Stå stille et øjeblik, så skal jeg se, om det var nogen af jer.*

ILSE og BET: (kaster sig straks i vandet og svømmer væk. Lars efter dem).

BETS MINDSTE BARN: (kalder inde fra strandkanten) *Moar!*

BET: (rejser sig i vandet) *Det var ikke mig!*

LARS: (som næsten har fået fat i Ilse) *Var det ikke?*

BET: (på vej ind mod stranden) *Kom og se efter.*

LARS: (med Ilse i favnen) *Har ikke tid.* (Ser nøje på Ilse, der har mistet badehætten i farten og ser havfrueagtig ud med det våde hår nedover skulderen) *Det var heller ikke dig.*

ILSE: (river sig løs og kaster sig i vandet) *Var det min skyld?*

LARS: (efter hende) *Kan man ikke få lov til at tale et øjeblik uden vand i munden ...* (ordene drukner i vand, men han fanger Ilse igen) *Har du nogensinde prøvet at gøre det under vandet?*

ILSE: *Hvaffornoget?*

LARS: *Årh, hold op.*

ILSE: *Ha, ha, ha, nej ...* (hun smutter fra ham) *Jo, i et badekar.*

LARS: (slår sig for panden og simulerer besvimelse. Han bliver nede under vandet. Lægger sig på bunden).

ILSE: (kommer hen og står ved siden af ham. Vandet når hende til hofterne, hun ser smilende ned på manden under vandet).

LARS: (stiger til vejrs) *Det skal være så smukt at drukne.*

ILSE: *Så drukn!*

LARS: *Mener du det?*

ILSE: *Ja.*

LARS: (simulerer drukning igen) *Farvel.*

ILSE: (vender sig og svømmer ligeså stille væk, ind mod stranden).

LARS: (dukker op som en havmand, jager efter hende) *Vent dog på mig, din dumme kælling.* (Han når op på siden af hende og de vader sammen gennem det lave vand).

ILSE: *Det er meget lykkeligt og ulykkeligt altsammen.*

LARS: *Sagde du noget?*

ILSE: *Ja.* (Hun ser granskende over på ham).

LARS: (flytter sit blik fra hendes ansigt og ser gruppen af badende børn, den frodige Bet og Birthe, som i den våde badedragt er drengeagtig slank og med underarmens dun lysende i solskinnet).

LARS: (til Bet) *Det var ikke dig. Jeg kan godt se det nu. Det var ikke dig desværre.*

ILSE: (slipper hans hånd og løber op på stranden, hvor Kjeld og Jan kommer drivende oppe fra huset. Hun løber hen til Jan og omfavner ham, så han springer godmodigt hvinende op på grund af hendes våde badedragt).

JAN: *Øv, din søløve.*

(De står allesammen lidt tavse og akavede overfor Kjeld. Bet kommer til med sine to).

JAN: *Man skal ikke drikke så meget. Man blir dum af det.*

LARS: *Hvem der havde en øl nu.*

KJELD: (forsøg på en vittighed) *Godt man ikke drikker spiritus!*

LARS: *Er der mere tilbage?*

JAN: *Hold op, vi skal have kaffe.*

ILSE: *Er du blevet god igen? Var han meget slem?*

BET: *Ikke så slem.*

LARS: *Vi kan vist ikke ... rigtig ... tale sammen.*

BET: *Hvor er Knud? Gå op og find far.*

(Gruppen står tavs. Birthe kommer gående med Tanja. De stirrer allesam-

men på den unge pige, men tager øjnene til sig undtagen Kjeld, der trodsigt følger hende med øjnene).

KJELD: *Ikke dårligt.*

(Ingen ser på hinanden. Gruppen drejer en halv omgang rundt om sig selv, besværet. Så bryder de op, trasker op mod huset, mens Kjeld følger efter. Kameraet bliver på stranden, ser dem forsvinde).

XVIII.

En nydelig, ældre herre (60—65) i hvidt sommer-dress med pynteligt lange shorts, kridtede sko og stok kommer gående på asfaltvejen i nærheden af Knud og Bets hus. Ved siden af ham spadserer en ca. 60-årig dame, hans kone, ikke mindre nydelig akademisk middle-class, den forrige generation med rødder i tyverne. Trods varmen går de rask og adræt til og svinger ind gennem lågen til sommerhuset. Knud er krøbet om i skyggen og sidder foran huset ud mod vejen på trappestenen med en bajer mellem knæene. Han får øje på parret, rejser sig, ved ikke rigtigt, hvad han skal gøre af flasken, prøver at få den af vejen, da han skal til at hilse.

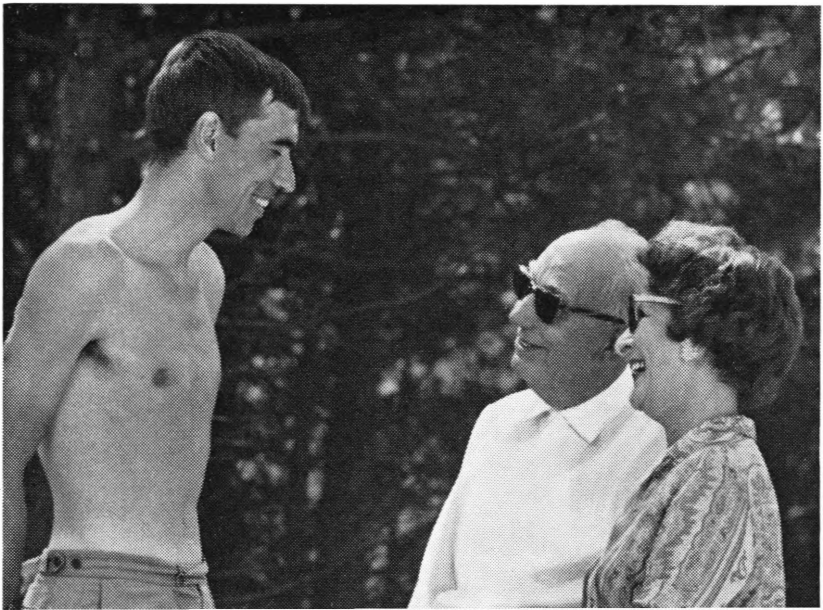
HERREN: (idet han nærmer sig, svingende stokken til hilsen) *Goddag, Knud. Goddag. Bliv dog endelig siddende, min ven. Men vi så en vogn holde herinde i går, og så tænkte vi, at dr. Mikkelsen måske var hjemme ... og så kunne vi da ikke dy os for at kigge ind i dag!*

DAMEN: *Goddag, Knud. Ja, jeg sagde til Helge, at det var påtrængende ... Hvordan har dine forældre det?*

HERREN: *Vi skulle vel egentlig sige De til Knud. Han er jo voksen nu. Det er i hvert fald mange år siden.*

KNUD: *Nej, nej.*

DAMEN: *Hvor gammel er du blevet, Knud.*

KNUD: *Jeg er toogtredive.*

HERREN: *Toogtredive! Tænk, er man blevet sådan en gammel støder.*

KNUD: *Far og mor er her desværre ikke. Jeg bor her sammen med Bet og børnene.*

DAMEN: *Nå, na, så vil vi skam ikke forstyrre, vi går ligeså stille igen.*

KNUD: (druknende) *Jamen, De må da lige ... sige goddag til familien. Bet vil da ... Bet ville da ...*

HERREN: *Har du børn ...* (han ser over på konen) *Jamen, jeg ville da gerne hilse på Knuds børn. Man er jo selv efterhånden blevet en hel bedstefar ...*

KNUD: *Der er også nogle andre ... Vi har nogen gæster, så det kan godt være ... at der ser lidt ...*

DAMEN: (ser tvivlrådig på sin mand) *Jeg sagde jo, vi ikke ku komme brasende.*

KNUD: *Jamen, kom nu med hen og sig goddag.*

(De går om på den anden side af huset, hvor resten af gruppen er gået mere eller mindre omkuld. Ingen rejser sig rigtig op, de er enten for lammede ved synet af „de voksne" eller for sløve. Børnene går rundt mellem dem og leger. Bet kommer ud af huset, og da hun ser de fremmede farer en forbløffelse henover ansigtet på hende).

KNUD: *Det er min kone ... Elisabeth.*

HERREN: (går frem mod hende og må skræve over et par af de undrende på græsset) *Goddag, kære frue, ja undskyld at vi sådan kommer og trænger os på ... men jeg er en gammel ven af Knuds far, og da vi så* (han peger over mod damen). *Ja, det er min kone ... Vi hedder Cornelius ... vi syntes det kunne være morsomt at stikke indenfor, hvis doktoren havde været hjemme ...*

BET: *Det var da hyggeligt ...*

DAMEN: *Og nu kommer vi og forstyrrer Deres idyl.*

(Gruppen kommer langsomt på benene. Een for een præsenterer de sig med buk og håndslag).

HERREN: (slår ud med armen mod landskab og hav) *De har det ganske dejligt her ...*

KJELD: *Ja, her er rart.*

(Pause).

XIX

Stemningen omkring det bord, hvor der nu spises frokost, skal om end ikke udtrykke den modsatte stemning, så dog være meget anderledes end den var aftenen i forvejen, hvor man også indtog et måltid. Meget er gennemprøvet, spiritussen har været igennem systemet en gang, og til stede er nu udtalte fremmedelementer. Der er ingen absolut modstand mod det ældre ægtepar, men netop en dag som denne søndag er det rarest at være alene med sin bondeanger, sin bakrus eller hvad det nu er man har. Måltidet — restemaden — foregår i tavshed. Der klirres med spiseredskaberne, men behersket. Ansigt efter ansigt. Hr. Cornelius rømmer sig lidt, ser skævt udover bordet, spiser så videre. En arm rækkes frem efter et glas, tøver igen. Lars sidder ved siden af Ilse og lader langsomt sin frie venstre hånd arbejde sig hen mod hendes lår, tøver, går nærmere og lader bagsiden hvile mod hendes hud. Hun reagerer ikke, heller ikke

da han lægger hånden mellem hendes ben. Knud begynder at røre uroligt på sig.

KNUD: *Nå, vi skulle måske sige skål.* (Han løfter sin snaps). *Det var hyggeligt De kom forbi.*

ALLE: (Tager glassene og ser på ægteparret).

CORNELIUS: *Ja, vi havde jo slet ikke ventet dette her ...*

FRU CORNELIUS: *Nej, det var virkelig venligt. Vi kom jo bare forbi. Skål.*

ALLE: (Drikker).

CORNELIUS: *Ja, jeg ved ikke ...* (han smiler, måske lidt anstrengt, måske lidt venligt) *... jeg har såmænd slet ikke spekuleret over det med ... men det kan jo sådan set også være ligegyldigt. De er jo professionelle folk allesammen.*

LARS: (Trækker sin hånd væk fra Ilse).

ILSE: (Ser på ham).

FRU C: *Ja, Knud er jo i skolevæsenet.*

KJELD: *Nej, det er mig, der er i skolevæsenet.*

HR. C: *Jamen, jeg troede ...*

KNUD: *Kjeld mener, at jeg er i gymnasieskolen og han „kun" kommunelærer.*

HR. C: *Nå, ja — ja.*

FRU C: *Ja, der er jo snart ikke forskel mere, efter at det hele er blevet ens.*

LARS: (Lidt impertinent) *Nej.*

TOVE: (Ser på ham) *Hvad mener du?*

LARS: *Tja.*

HR. C: (Til Jan) *Og De er i konstruktionsbranchen?*

JAN: *Ja, jeg er murermester.*

FRU C: *Murermester. Men De er da meget ung?*
JAN: *Ja.*
KNUD: *Er der nogen, der vil have en lille snaps til?*
FRU C: *Næ tak, jeg tror, jeg siger stop.*
BET: *Åh, en lille én ka De da godt tåle. Vil De ikke ha' en, hr. Cornelius?*
HR. C: *Jeg siger ikke nej ...*
KNUD: (Lader flasken gå) (Pause).
HR. C: *Skål! Det har glædet os meget ... vi har ... jeg mener. Når alt kommer til alt, så er vi jo ikke. Ja, jeg ved ikke, hvordan jeg skal sige det ... helt ...*
FRU C: *Jeg tror, min mand mener, vi ikke er helt ... ja, at vi er et par gamle stødere og alligevel falder godt til her ...*
HR. C: *Jeg husker Deres far, Knud. Vi gik på jagt sammen, og så hjem over markerne, mens solen kom højere og højere op på himlen — det var andejagt nemlig, og så sætte sig til morgenbordet med snaps og skoldhed morgenkaffe ... jo, det var noget andet, dengang var man i form ... nu ...*
JAN: (Venligt) *Skål!*
HR. C: *Skål, skål!*
ALLE: (Drikker).
LARS: *Hvordan var vejret dengang?*
HR. C: *Vejret?*
LARS: (Nikker).
ILSE: (Ser forbløffet på ham).
HR. C: *Jo — mener De netop den dag — eller i al almindelighed.*
ILSE: (Ser forbitret på Lars).

LARS: *Ja, sådan i al almindelighed.*
FRU C: (Udglattende) *Åh, det var vist som det er nu næsten.*
LARS: *Hvad så med klimaændringen.*
HR. C: *Ja, selvfølgelig ... man kan vist meteorologisk ...*
ILSE: (Rejser sig og går fra bordet).
FRU C: (Lægger forsigtigt en hånd på mandens arm).
TOVE: (Forsøgsvis) *Men det vigtigste er jo, at vejret er godt i dag.*
JAN: *Hørt!*
KNUD: *Nå, skål for meteorologerne.*
BET: (Distrait) *Gud ved, hvor børnene er henne?* (Hun rejser sig).
TOVE: *Mon ikke Ilse ... nu skal jeg hjælpe dig med at lede. De må være et sted i nærheden.* (De rejser sig begge og forsvinder).
KJELD: *Mere snaps?* (Han tager flasken og skænker, byder de andre, men hr. og fru C. ryster på hovedet).
KJELD: *Nå, skål.* (Han drikker alene).
LARS: (Følger efter) *Skål, Kjeld.*
JAN: *Mm, hvor er Il..* (Han rejser sig) *Mon Ilse?* (Han skramler besværligt ud fra bordet).
FRU C: *Vi skal vist også sige tak for mad.*
HR. C: (Distrait) *Javist, javist.* (De løfter endnu engang glassene).
FRU C: *Tak for mad.*
HR. C: *Ja, tak.* (Han rejser sig, står et øjeblik og ser udover bordet. Så ser han på fru C., hun tager ham under armen og de nikker og går, forsvinder omkring hushjørnet).
KNUD: (Går efter dem, forsvinder omkring hushjørnet).
KJELD: (Tømmer sin snaps).
LARS: *Velbekomme.*
KJELD: (Ser over på ham, laver grinebiderfjæs, så rejser de sig begge to og dasker langsomt væk fra bordet. Kjeld forsvinder først omkring hushjørnet, Lars bliver stående et øjeblik og læner sig op ad huset, så går han frem mod bolden, der ligger i græsset. Han tøver, burde sparke, men kan ikke vriste sin indre modstand ud af trægheden og formulere den i handling. Bolden blir liggende).

XX

I køkkenet vasker Bet og Tove op. Rummet er kaotisk. Det er, som om man pludselig ser velstandens indmad, de halvtomme dåser, tomme flasker, smudsige tallerkener og fade, opvaskevandets plummer. Der arbejdes i stilhed.
TOVE: (Tørrer af, holder en tallerken op for sig) *Ja, ja.*
BET: *Hvadfornoget „ja, ja"?*
TOVE: *Nå, bare sådan almindelig ja, ja.*
BET: (Sætter en stak tallerkener ned i det mudrede vand) *Der er aldrig varmt vand nok til sådan en opvask.*
TOVE: *Hvor er de henne?*
BET: *De er på „den offentlige".*
TOVE: (Smager på ordet) *„Den offentlige".*

BET: *Den store strand.*
TOVE: *Vi må vist se at komme hjem.*
BET: *Ja.*
(En flue summer op imellem dem).
TOVE: (går efter den, prøver med et snuptag at fange den, men den undslipper i første omgang, sætter sig så. Med et klask maser Tove den, åbner hånden og ser på det maste insekt mod håndfladen. Et lille ben bevæger sig. Hun siger næsten bedende, spørgende til Bet)
TOVE: *Den er død!?*
BET: (løfter bagsiden af hånden til panden og presser kvalmen tilbage, vender sig og snupper et par viskestykker, våde, slår døren op og går udenfor. Man kan ikke høre hvad hun siger, måske er det „ja").
TOVE: (følger efter med hånden et lillebitte stykke ud fra sig. Rummet er tomt, halvdøren svinger på sine hængsler næsten umærkeligt).

XXI

Sen bedøvende eftermiddagssol. Kjeld går i nærheden af sommerhuset og spiller distrait med en bold. Han kaster den op i luften og forsøger at nikke til den, men er næsten for letargisk til at det kan lykkes. Han samler op og koncentrerer sig endelig irriteret om spillet, men rammer bolden skævt med hovedet, så den ryger ind i et buskads. Han kryber ind mellem fyrretræerne efter den, roder mellem grenene og det høje græs, og kommer til sidst til en lysning ned mod stranden. Han er dækket, men har et klart udblik til den private strand, hvor Birthe opholder sig sammen med børnene. Kjeld glemmer bolden. Her, hvor han ikke kan ses, føler han sig pludselig rolig — og behagelig ophidset. Med blikket koncentreret om Birthe står han et stykke tid intenst betragtende, så lader han sig glide ned på hug og sidder som en indianer, der har tålmodighed til at betragte sit bytte i timevis. Vi kommer igen helt nær hans øjne og genkender det sært bevidst-bevidstløse blik, som er hans, når han ligesom projicerer hele sin higende, fortvivlede sjæl ind i denne observeren. Man ser mere ind i ham end han ser ud på verden, selvom han her betragter et efterstræbt mål. Fornemmelsen og forestillingerne af og om Birthe lever i ham, har virkelighed i hans hjerne, og dybt i sig selv ved han, at han aldrig skal opnå den forløsning, hvis opfyldelse ville lette det tryk, som nu truer med at sprænge ham.

XXII

Den offentlige strand. Vi er nået til det tidspunkt på dagen, hvor sandet er spraglet af mennesker, men det er alligevel så sent, at adskillige er ved at bryde op og trække hen mod horden af biler, som holder på parkeringspladsen. Lars og Knud kommer gående i strandkanten i ekspres-tempo som et par kapgængere. De er begge våde, som om de for nylig havde været i vandet. Arme og ben går på dem, og Lars siger opstemt forpustet:
LARS: *Damer. Vi vil se damer. Vi skal nå dem allesammen. Hele stranden.*
KNUD: *Kan snart ikke mere.*

LARS: *Kom nu dreng, der er tid endnu.*

(De pløjer henover ben og bagdele, vælter næsten et par børn, der sopper og på et tidspunkt træder Lars midt igennem en sandborg. En lille dreng begynder at vræle, og et øjeblik efter har de en opbragt far på halsen).

FADEREN: (griber fat i Knud) *Hvad skal de bøllestreger til?*

KNUD: (i stærkt tempo) *Hvad siger De?*

FADEREN: *Ja, har De ikke lært at opføre Dem ordentligt? Hvad skal de bøllestreger til?*

LARS: (arbejder sig ned på siden af faderen) *Hvilke bøllestreger?*

FADEREN: *Ja, De ved godt, hvad jeg mener.*

KNUD: *Det var måske Deres unge?*

FADEREN: (forpustet) *Ja, det var min søn, ja.*

LARS: (spænder ben for ham) *Hov, pas på.*

LARS: *Se der.*

KNUD: *Ja.*

(De standser deres fart fremover ved synet af en pige, som ligger på sin badekåbe ved siden af en — tom — mandlig badekåbe).

LARS: *Det er en af den rigtige slags.*

(De sætter sig begge to ved hendes hoved og betragter hende omfattende, mens de lader sand sive igennem fingrene).

KNUD: (forpustet) *Hvad hedder De, hvad laver De, hvor gammel er De, hvad er Deres mål?*

LARS: *Mener du i livet eller livmål?*

KNUD: *Begge dele.*

PIGEN: (Vender sig om på den anden side, væk fra dem) *Gå Deres vej.*

LARS: *Vi har ellers løbet en hel kilometer for at træffe Dem.* (Han rører med hånden ved hendes ben).

PIGEN: (rasende) *Få den pote væk.*

KNUD: *De er ellers pæne.*

PIGEN: (sætter sig op og trækker benene op under sig) *Gå Deres vej, eller jeg råber på hjælp.*

LARS: *Råb!* (På alle fire nærmer han sig hende) *Råb!*

PIGEN: (trækker sig rædselsslagen tilbage, men bremser, da hun ser tre mænd nærme sig bag Lars og Knud).

LARS: (nærmer sin mund til hendes) *Det var bedre.*

(Da han er helt tæt på hende, forandres hendes ansigtsudtryk én brøkdel af et sekund. Som om hun pludselig havde lyst til at blive kysset af denne moron).

FADEREN: *Det er dem der!*

FØRSTE MAND: *Generer De folk på offentlig strand?*

PIGENS FORLOVEDE: (der er kommet til) *Hvad fanden foregår her?*

PIGEN: *Ja, det er dem der. De kommer pludselig her ...*

FADEREN: (nærmer sig Lars) *Vil De have, vi skal tilkalde politiet?*

DEN FORLOVEDE: (idet han sparker Knud brutalt i siden med sin nøgne fod) *Det er da ikke nødvendigt.*

LARS: (griber siddende om mandens ben og vælter ham) *Nå!*

PIGEN: (skriger) *Hold op, hold op.*

FADEREN: (mens han slår løs på Knud) *Hvorfor kan De ikke holde Dem for Dem selv? Hvorfor skal De komme her med Deres bissestreger? Hva'? Hvorfor kan De ikke lære at opføre Dem ordentligt?*

(Hans stemme slår over i falset af ophidselse).

(Det lykkes Knud og Lars at komme fri af mændene og de styrter af sted ned ad stranden, indtil de føler sig i sikkerhed, så gør de omkring med deres mørbankede fjæs, Lars med næseblod i en tyk flod nedover hagen. Hånende som aber opfører de en vrængende dans, udstøder gutturallyde og foretager obscøne bevægelser. Da hævner-gruppen ser ud til at være på vej ned mod dem, løber de igen, styrter af sted og forsvinder op i klitterne mellem liggende mennesker, der skrækslagne følger dem med øjnene til de er borte).

XXIII

Kjeld i busken. Han sveder, heden er stillestående mellem fyrretræerne. Han er ophidset, bedøvet. Birthe står på stranden mellem børnene og er ved at skifte fra sin våde badedragt til kjole. Hun er meget anstændigt fuldstændig dækket af en badekåbe. Kun hendes bevægelser røber, hvad der sker. Af og til stikker en nøgen fod frem, badekåben glider til side og afslører lidt nøgent kød — ellers intet. Kjeld rejser sig og går søvngængeragtigt ned ad skrænten. Kameraet bliver i hans skjul. Børnene ser op, da han nærmer sig, men leger videre. Kjeld styrer direkte mod Birthe. Han står lidt overfor hende og siger

noget, som ikke kan høres på så lang afstand. Hun holder badekåben tæt om sig, og efter et øjebliks forløb træder Kjeld helt hen til hende, tager fat i kåben og begynder at flå i den. Birthe er tavs i begyndelsen, børnene ser nysgerrigt til, men da det lykkes ham at flå badekåben halvvejs af det rædselsslagne pigebarn, begynder hun at råbe og børnene falder i med hende. De små løber, men Tanja går i benene på Kjeld, som til sidst kommer til bevidsthed og slipper Birthe, der flygter op ad skrænten, skrigende, mod huset. Tanja træder et skridt tilbage fra Kjeld, ser undrende, tomt op på ham, siger et eller andet uhørligt, vender sig og løber. Han står alene tilbage på stranden, urørlig, løfter så sin ene hånd i en afværgende gestus og lægger den beskyttende over sit eget ansigt, som om han havde set nok af verden, nok af sig selv.

XXIV

Huset, svag skumring. Bet kommer ud med Tine på armen. Hun går nedad skrænten mod vandet.

BET: *Hvad er der sket, hvad er det? Hvad er det, der er sket ...* (Hun ser Tanja) *Tanja! Hvad er det, han har gjort? Hvad har Kjeld gjort?*

KJELD: (kommer overlangsomt, udslukt gående op fra stranden).

BET: (ser ham og holder med samme bevægelse som i køkkenet hånden op for panden).

JAN: (kommer søvndrukken ud af døren) *Hvad er det her, hvad er det for noget?*

BET: *Kjeld!*

JAN: *Hvad er det med Kjeld?*

BET: *Det er noget med Birthe. Gå ind med dig.*

JAN: *Har han prøvet at lave numre med Birthe? Har han?*

BET: *Nej, lad nu være, Jan. Det blir det ikke bedre af.*

KJELD: *Den lille mær.*

JAN: (går nærmere til Kjeld) *Jeg vidste godt, du var sådan en lus.*

BET: (fortvivlet) *Hold nu op! Hvad er det for noget? Hvem er I?* (Hun knuger barnet ind til sig og holder om Tanjas hoved).

KJELD: *Hold dig væk.* (Han prøver at værge for sig, men Jan støder efter ham og rammer hans krop).

(Han prøver et stød til, men Kjeld parerer og kommer tilbage med et ondt højrehånds ligestød, der rammer Jan i ansigtet).

BET: (giver et skrig fra sig, slipper børnene og løber hen for at blande sig i slagsmålet og standse det) *Hvad er det du gør, Jan? Jan, så tænk dig dog om. Tænk dog på dig selv ...*

(Hendes kommentar ophidser ham yderligere og slagsmålet udvikler sig brutalt).

(Folkevognen kommer ind gennem indkørslen, og så snart den er standset, springer Knud og Lars ud af den. Lars endnu med blodspor i ansigtet. De nærmer sig de kæmpende. Fra huset kommer Tove og Ilse).

LARS: *Hvad er det I gør? Hvad fanden er det I laver?* (Han kaster sig over Kjeld og holder ham fast).

KJELD: (dybt ydmyget) *Hold dig væk, hold dig væk ... tag hænderne fra mig.*

KNUD: *Hvad er det, der foregår?*

TOVE: (Ansigtet stivnet, fortvivlet, rædselsslagent).

BET: (Blikket til Knud, spørgende, angst, såret).

KJELD: *Hvad ret har du til at blande dig i det her?*

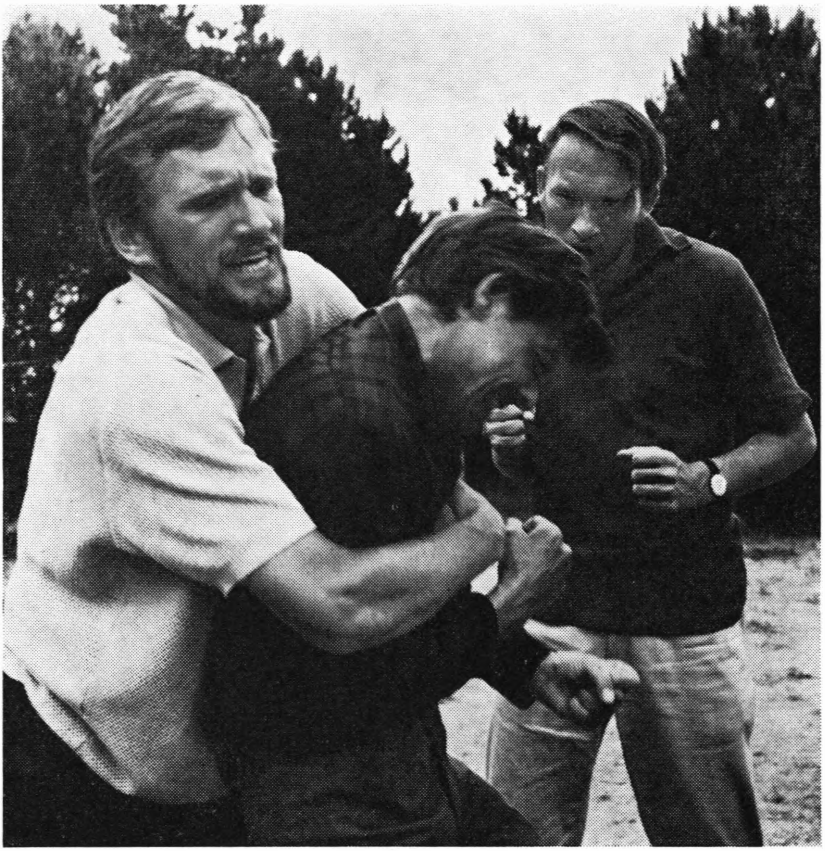
LARS: *Hold op. Hold nu bare op. Jeg har ikke ret til at blande mig i nogetsomhelst, men I må ikke slås, jeg vil ikke ha' I slås. Det er for tåbeligt.*

KJELD: *Jeg vil skide dig et stykke. Skide jer et stykke.* (Han river sig løs og vender sig mod Lars, prøver at ramme ham).

LARS: (holder hænderne op for ansigtet) *Jeg vil ikke.*

KNUD: (Går et skridt frem mod ham, men Ilse lægger sig imellem. Hun stiller sig foran Jan, rører ved ham med en enkelt finger og opdager, at tårerne løber ned ad kinderne på ham).

TOVE: (vender sig og går alene tilbage til huset).

ILSE: (ser rundt på dem alle).

LARS: (ser fra den forsvindende Tove til Ilse, så vender han sig og går ned mod vognene).

ILSE: (går hen og henter Jan. Fører ham væk).

BET: (vender ryggen til Knud og går ind i huset).

KNUD: (veksler et blik med Kjeld, nok uforstående, men ikke uden mildhed. Så sjosker han efter Bet).

KJELD: (Står alene i det tiltagende mørke. En stund er han urørlig, så løfter han armene og favner med dem sig selv, som ville han skærme sig mod en kulde, der trænger ind fra alle sider og rejser sig i ham selv, ubarmhjertig og dræbende. Han kaster nakken bagover og går stum efter de andre. Henover den rødligt-skumrende himmel sejler med langsomme vingeslag en flok havmåger udover havet mod mørket).

XXV

Ilse ligger på sengen i Knud og Bets soveværelse. Rullegardinet er trukket ned, og der er dette mærkelige halvlys i værelset, som er karakteristisk for en varm seneftermiddag i et sommerhus. Hun ligger på ryggen og striber af gråd løber fra begge hendes øjne ned over kinderne. Jan kommer ind ad døren og hun ser på ham, mens tårerne strømmer fra hende uden en lyd. Han står et øjeblik og betragter hende, så lægger han sig på knæ ved sengen og læner sit hoved mod hendes mave. Hun stryger ham over håret, bare en enkelt gang, lader hånden falde og stirrer op i loftet. Noget uformulerbart trænger sig på i dem begge, luften er ladet med trangen til forklaring ikke blot af dem selv, men hele den sammenhæng mennesker bringer sig ind i. Ingen af dem er onde eller gode, alligevel handler de ondt og godt, men i visse situationer ondere end de burde. Som alle.

JAN: (rejser overkroppen op, ser på hendes ansigt med de lukkede øjne, kryber så på en barnlig-fortrolig måde op på sengen til hende, skubber hende blidt ind mod væggen, mens han gnubber sig til rette og borer ansigtet ned i puden ved siden af hendes. Hans skuldre løftes og sænkes i et suk, der virkelig løser op. Så ser man kun Ilses øjne, der atter åbnes og stirrer og stirrer i en ensomhed, som er svær at beskrive).

ILSE: (uden stemme) *Det er ikke til at bære.*

TILRETTELÆGNING OG TRYK
JØRGEN JENSENS BOGTRYKKERI
KØBENHAVN